

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан заом, Иофшэным, Улэшыгъэ Клуачлэхэм ыкIи хэбзэухъумэкIо къулыкхуэхэм яветеранхэм яреспубликэ общественнэ организацие итхьаматэ ипшэрылхэр зыгъэцэкIэрэ Чыназыр Аслъанрэ ащ игуадзэу Цыклушъэ Аслъанрэ тыгъуасэ Иофшлэгъу зэIукIэгъу адырилагъ. Иофтхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ АР-м и Лышъхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрациие ипащэу Владислав Федоровымрэ.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Лышъхьэм и Иофшлэгъу зэIукIэгъухэр

— Адыгеим экономикэ хэ-хьоныгъэхэр ышIынхэмкIэ, лIэужхэм яхэгъэгу, яреспубликэ шIу альэгъоу плугъэнхэмкIэ ветеранхэм яобщественнэ организацие ишIогъэшхо кытегъэкIы, Иофтхьабзэу зэхатхэрэм экIэми чанэу къахэлажэ, ащкIэ инэу тыфэраз, — кыIуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Ветеран организациеим пшэ-рылхэу зыфигъэуцуужыхэрэр

зэшIуихынхэм фэшI амалэу щы-IэмкIэ тапэки Iэпылэгъу зэрэфэ-хьуштхэр Тхьаклушынэ Аслъа-ни, Къумпыл Мурати кыIуагъ.

Нэужым Чыназыр Аслъан-рэ Цыклушъэ Аслъанрэ къэгъу-щылажэ. Иофэу ашIагъэм изэ-фэхьысыжхэр къашIыгъэх, тапэки анахьэу анаIэ зыты-рагъэтыштхэр къагъэнэфагъэх. Сыд фэдэрэ лъэныкьоки Iэ-пылэгъу къафэхьухэрэ АР-м и

Лышъхьэрэ республикэм и Правительствэрэ рэзэныгъэ гу-щылэхэр къапагъохыгъэх.

Мы мэфэ дэдэм Тхьаклу-шынэ Аслъан щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ артист» зыфиорэр зы-фагъэшхошгъэ Лъэчэ Аль-берт ригъэблэгъагъ. Эстрада оредылом къылэжыгъэр къэ-зыушыхьатырэ тхылъымрэ бгъэхалхьэмрэ ритыжыгъэх. Тапэки хэхьоныгъэхэр ышIын-хэу, адыгэ лъэпкъым идахэ аригъалозэ ыпэкIэ лъыкIотэнэу

республикэм ипащэ кыфэлгъэ-Iуагъ.

Итворчествэ осэшхо кыфэ-зышIыгъэ АР-м и Лышъхьэ зэрэфэразэр Лъэчэ Альберт кыIуагъ. Ащ фэдэ фыщыты-кIэм кIуачIэ кыритыгъэ иIоф-шIэн зэрэлыгъэкIотэщтыр, иорэдхэмкIэ цыфхэр ыгъэгъу-шIоным зэрэпылщытыр, ащ дакIоу тишъолхьыр щыпсэурэ лъэпкъ зэфэшхьафхэм азыфа-гу илгъэ зэгурыIоныгъэр гъэпы-тэгъэным мыпшъыжэу зэрэ-дэлэжъщтыр кыIуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

СОЦИАЛЬНЭ ИОФЫГЪОХЭР

ШIэхэу аштэн альэкIышт

Урысыем щыпсэухэу гъот макIэ зIэхэм, щыIэны-гъэм чыпIэ кIин ригъэуцуагъэхэм къэралыгъор Iэ-пылэгъу зэрафэхьурэм кIыхьащт илъэсым кыще-гъэжыагъэу джыри зы шыкIэ кIыхэхьон ылъэкIышт. Непэ ащ зэреджэхэрэр — «социальный контракт».

Хэбзэгъэуцугъэм ипроект-у а къэралыгъо Iэпылэгъум кIуачIэ иIэ зышIыштым иапэ-рэ еджэгъу Къэралыгъо Думэм щыкIуагъ. Ащ икIэщакIохэм кызырэхэгъэщырэмкIэ, а къэ-ралыгъо Iэпылэгъур зыфите-гъэпсыхьэгъэщтыр цыфым ежэ-ежырэу ахьщэ кыгъэ-хьэным фэщэгъэныр ары нахь, социальнэ Iэпылэгъум щыгу-гъэу щыIэныр арэп. Ары «Рос-сийская газета» зыфиорэм икорреспондент кызырэрIуа-

гъэр Къэралыгъо Думэм Иоф-шIэнымкIэ, социальнэ полити-кэмкIэ ыкIи ветеранхэм яIо-фыгъохэмкIэ и Комитет итхьа-матэ игуадзэу Г. Кареловам. «Мы къэралыгъо Iэпылэгъур кызыфыхагъахэрэр нэмыкI социальнэ Iэпылэгъухэм яшIуа-гъэкIэ ылгъэ теуцонным иамал зэзыгъэгъотын зымылэкIыхэ-рэр ары», — кыхегъэщы де-путатым.

Шыпккэ, цыфыр чыпIэ кIинэу зэрыфэн ылъэкIышт-

хэр хэбзэгъэуцугъэу аштэщтым кыщыгъэнэфагъэхэп, ар пшIэн зэрэмылэкIыштыри гурыIо-гуаеп. «Социальнэ контракт»

къэралыгъом дишIын фаеу хьун ылъэкIышт цыфэу Иоф-шIэныр зышIокIодыгъагIэм е сымэдэжэщым чIэфагъэм. Къуаджэхэм ащыпсэухэу ахь-щэ къэгъэхьэкIэ амал зымылэ-хэмкIэ, сабыибэ зыплурэ уна-гъохэмкIэ ащ мэхьанэ зэриIэр гъэнэфагъэ», — еIо Г. Каре-ловам. «Социальный контракт» зыфаIорэм кIуачIэ иIэ зыхьу-кIэ, а Иофыгъом епхыгъэу зы-зыфагъэзэщтхэр цыфхэр со-циальнэу ухьумэгъэнхэмкIэ чыпIэхэм ащыIэ кыулыкхуэр ары. Ау гупчэ гъэзетым гу-щылэгъу ышIыгъэ депутатым

кызырэхигъэщырэмкIэ, а со-циальнэ зэзэгъыныгъэм узы-кIатхэкIэ, ахьщэу къэралыгъом кыуитырэ зыпIубгъэхьан узыфитыр ар кызыкIыпфы-хагъэкIыр, зыфуюищыкIагъэу къэбгъэнэфагъэр ары ныIэп.

Социальнэ Iэпылэгъур ахь-щэкIэ къамытэу Иофыгъо гъэ-нэфагъэм изэшIохын фэгъэ-хьыгъэни ылъэкIышт. Гущылэм пае, унэм игъэцэкIэжын, Iэзэн фэIо-фашIэхэм атефэрэр цы-фым фэтыгъэныр е исабый кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм еты-гъэныр.

«Игъо хьугъэ нэгъырэ пэпчэ игумэкIыгъо нахь благъэу те-кIолIэнэу, цыф гъэнэфагъэм Iэ-пылэгъу тыфэхьунэу», — еIо Къэралыгъо Думэм идепутат. Хэбзэгъэуцугъэм ипроект ятIонэрэ еджэгъум фагъэхьа-зыры, илъэсым ыкIэ нэс ар аштэным игугъапIи щыI.

(Тикорр.).

НэIубгъохэм арытхэр:

✓ Сэнэхьатэу тищыкIа-гъэхэр.

Я 3-рэ н.

✓ Хэгъэгум имэкъу-мэщ ащ щыпсэухэрэм афэ-лажыа?

Я 5-рэ н.

✓ Изын имыIэу тIэ-щтыгъэ.

Я 6-рэ н.

✓ Афыпс ынэпсхэр.

Я 7-рэ н.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Цыфхэм япсауныгъэ икыгъэхьумэн иIахьышхо зэрэхишIыхьэрэм, илъэсы-бэ хьугъэу гуетыныгъэ фы-риIэу Иоф зэришIэрэм ыкIи IэпIэсэныгъэ ин зэрэхэ-лым афэшI Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Со-вет — Хасэм и Щытхьу тхылъ фагъэшхошагъ **Жа-кIэмыкьо Тэмэрэ Хьэса-нэ ыпхьум**, МБУ-у «Крас-ногвардейскэ ЦРБ-р» зы-фиорэм иполиклиникэ име-динэ сестра шъхьалэ.

Илъэсыбэ хьугъэу гуе-тыныгъэ фыриIэу Иоф зэри-шIэрэм, IэпIэсэныгъэ ин зэрэхэлым, кытIкIэхьу-хьэхэрэм япIунрэ яегъэ-джэнрэкIэ гъэхьагъэхэр зэ-ришIыгъэхэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхьу тхылъ фагъэшхошагъ **Лев-ченко Аннэ Александр ыпхьум**, Красногвардей-скэ районымкIэ селоу Са-довэм дэт МБОУ-у «Гъэ-сэныгъэ зыщарагъэгъоты-рэ гурыт еджапIэу N 5-р» зыфиорэм урысыбзэмрэ литературэмрэкIэ икIэлэ-егъаджэ.

Парламентыр илъэс 20 хъугъэ

Тарихъым хэмыклогъэшт хъугъэ-шлагъэхэм цыфыр апл, лофшлагъэу шылэхэм уацагъэ-гъуазэ. Адыгэ Республикэм и Парламент илъэс 20 хъугъэ. Ащ фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъонэу АР-м и Лъэпкъ музей къыщызэлуахыгъэм хабзэм икыулыкъушлэхэр, ныбжьыкълэхэр хэлэжьагъэх.

Лъэпкъ музей идирикторэу Джыгунэ Фатимэ пэублэ гушчы-лэ къызыщышлэгъэ зэхыхэм къыщыгушчылагъэх Парламентым и Комитет итхьаматэу Мырзэ Джамбэч, АР-м культурэмкълэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, нэмыкълэхри.

Адыгэ Республикэм къэралыгъо гъэпсыкълэ илэным фэшл хэбзэ шапхъэхэр альпэсу законхэр аштагъэх. Конституция тил. Гербыр, быракъыр, нэмыкълэхэр АР-м икъралыгъо гъэпсыкълэ щыщ хъугъэх. Урысыбзэмрэ адыгабзэмрэ къэралыгъуабзэху республикэм цагъэфедэх. АР-м и Лъэпкъ музей идирик-

тор игуадзэу Шэуджэн Налмэс сурэтхэмкълэ гъэклэрэклэгъэ къэгъэлъэгъоным игъэпсыкълэ къытегушчылагъ. Сурэт пэпчъ гушчысэ хэхыгъэ илэу ылыгъэзэ, хъугъэ-шлагъэхэм цыфхэр ащиэгъэзоагъэх.

Адыгеим иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан, Парламентым иапэрэ Тхьаматэу Лылуужу Адам, илъэс зэфэшхьафхэм Парламентым и депутатэу цытыгъэхэм, нэмыкълэхэм ясурэтхэр музейм шыолъэгъух.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр Лъэпкъ музейм къыщытырахыгъэх.

ТЕАТРЭХЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Егъэдженхэм шлуагъэ къаты

Лъэпкъ театрэу Москва дэтым илыклогъэхэр Адыгэ Республикэм къэклуагъэху егъэджен-ушэтын зэхыхэхэр Мыекъуапэ щызэхашэх. Театрэм ипащэу Е. Мироновым зэрилхъэрэмкълэ, Урысыем итеатрэхэм илэпылэгъу афэхъунхэм фэшл ащ фэдэ зэлуклэгъухэм шлуагъэу къахырэ макълэп.

— Режиссерхэр Санкт-Петербург, Москва къарыкълэгъэх.

Лъэхъаным диштэу спектаклэхэр театрэхэм ашагъэуцунхэм

пае зэхьокълэныгъэхэр тищыклагъэх, — къелуатэ АР-м и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцлэ зыхырэем илитературнэ Иофыгъохэм афэгъэзэгъэ Къуижэ Нэфсэт. — Артистыр пчэгум къызыхьэкълэ къызэрэщыгушчылэщтым, гушчылэм

клуачлэу илэр зэригъэфедэщтым, нэмыкълэхэм егъэдженхэр афэгъэхыгъ.

Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэху Адам ыцлэ зыхырэем егъэджен зэхыхэхэр щэклогъ.

Чъэпыогъум и 11 — 12-м спектаклэхэр Мыекъуапэ къыцагъэлъэгъоштыгъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Тэхьутэмыкьоое районым илофыгъо шхьалэхэм ащыщхэр

Къэралыгъо Думэм и депутатэу Натхьо Разыет бэмышлэу Тэхьутэмыкьоое районым шыпсэххэрэм алукагъ.

Районым исхэр анахъэу зыгъэгумэкълэщтыгъэхэр ветеранхэм, сэкьатныгъэу зилэхэм, зиунэ зэхэтэкъонкълэ щынэгъуаплэ итхэм унэ къызэрэащэфышт субсидиэхэр алэклогъэхьэгъэнхэр, джащ фэдэу хужьыныхьэгъэ уз зилэхэм илэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр ары.

Тэхьутэмыкьоое районым ипащэу Шхьэлэхъо Азмэти

цыфхэр зырагъэблагъэхэм шылагъ. Чыплэ заом хэлэжьагъэу сэкьатныгъэу зилэу хъугъэм псэхуи рагъэгъотыным илофыгъокълэ янэ закызыфегъазэм, депутатым зэрэзэгъыгъэхэм тетэу документхэм ягъэхъазырынкълэ делэнэу администрацием ар къыгъэгугъагъ. Ащ ыужкълэ хыкумум зыфагъэзэнышлэ, ащ ыкълэ илъэс зауэлкълэ узэкълэ-лэбжьэм унэ къыратыным пае чэзыум зэрэхуэуцогъагъэр къагъэшпыпкъэжъын, етланэ субсидиер къыратын алэкълэщт.

— Ыпэкълэ цыфхэр къызе-сэгъэблагъэхэм Иофитлу нафэ къысфэхьугъ. Апэрэмкълэ, зэрэ-республикълэу зыпштэкълэ, районым шыпсэххэрэм гурытымкълэ нахьыбэ къагъашлэ, ятлонэрэмкълэ, хэбзэ лэшхьэтетхэм цыфхэм ялофыгъохэм язэшлохын чанэу Иоф дашлэ. Ау ащ даклоу къэлогъэн фае цыфхэм яшлоигъоныгъэхэр тишъолпыр амалэу илэхэм зэрэшхьадэкълэхэрр. Шыпкъэ, нэмыкълэ муниципальнэ образованиехэм Иофыр джащ фэдэу ащыщт. Районыр

республикэм игупчэ зэрэпчыжъэри, край гупчэм нахь зэрэпблагъэри къэлогъэн фае, — хигъэуэфыкълэ Натхьо Разыет.

Джащ фэдэу Къэралыгъо Думэм и депутатэу Натхьо Разыет район сымэдджэщым иврач шхьалэу Нэхэе Светланэ Тэхьутэмыкьоое цылукагъ. Цыфхэм илэзэгъу уцхэр зэралэклагъахьэрэм, поликлиникэ зыхэтэщт илэзэпакълэу сомэ миллиони 100-м еху зыпэлухьащтым ишлын заушхьащтым япхыгъэ Иофыгъохэм ахэр атегушчылагъэх.

А. РЕЧИЦКИЙ:

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу клогълэ Иофхэмкълэ и Министерствэ ипащэу Александр Речицкэм мы мафэхэм брифинг зэхышагъ. Бзэджэшлагъэ зезыхьэгъэ Мэрэтыкьо Зауррэ Лымыгъээн Азмэтрэ федеральнэ розыскнэ зэрэратыгъэхэр ары Иофыгъо шхьалэу министрэр къызытегушчылагъэр.

Республикэм ит акционер обществэ горэм дэт автомобилэу «Мерседесыр» ыпшгъэ-

«Ежъ-ежъырэу зыкъатымэ нахьышлу»

кълэ зигугъу къэтшыгъэ хулыфыгъитлоу къуаджэу Еджэркъуае шыщхэм датыгъукълэ, автотранспортыр зыем зэрарэу рахыгъэр сомэ миллиони 2,4-м кълэхьэ. Машинэр зыем полицием икыулыкъушлэхэм закыфи-гъэзагъ ыкълэ а мафэм къыше-гъэжъагъэу оперативнэ-лхыхон

Иофтхьабзэхэр рагъэклогълых, уголовнэ Иофи къызылуахыгъ.

Министрэм къызэрилуагъэмкълэ, бзэджэшлагъэ зезыхьэгъэ нэбгыритлум къэбар нэпщыхэр агъэлух, лъапсэ имылэу республикэм игъэцэкълэу ыкълэ ихэ-бзэхуэмэклогъулыкъухэр ауцлэпых. Джырэ уахътэ мы

нэбгыритлум алъэхьух. Ежъ-ежъырэу ахэр полицием къеклуалэхуэу зыкызыатыкълэ ялоф нахь псынкълэ зэрэхуэщтыр А.Речицкэм къылуагъ.

Нэужым журналистхэм яупчлэхэм А. Речицкэм джэуапхэр къаритыжыгъэх, ялофшлэнкълэ анахъэу аналэ зытыра-гъэтыщт лъэныкьоохэр къыгъэ-нэфагъэх.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхуэ 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 14-м шылэщтхэм Тэхьутэмыкьоое районымкълэ зы мандат зилэ хэдыплэ коеу N 25-мкълэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымкълэ кандидатэу Чэркэе Руслан Чэрымэ ыкьор зэратхыгъэм клуачлэ имылэжъэу лъытэгъэнхэм ехьыллагъ.

Тэхьутэмыкьоое районымкълэ зы мандат зилэ хэдыплэ коеу N 25-мкълэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымкълэ кандидатэу ежъ-ежъырэу зыкызыгъэлъэгъоу ыкълэ Адыгэ Республикэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие иунашъоу N 8/34-6-р зытетэу 2012-рэ илъэсым шы-шхьалэу и 30-м къыдэкълэ-гъэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзын ехьыллагъ» зыфиорэм ия 64-рэ статья ия 5-рэ лахь, ия 49-рэ статья ия 1-рэ лахь атегъэлсыхьа-гъэу Р.Ч. Чэркаим икандидату-рэ тежыжыгъэнымкълэ лъэлэу тхы-лэу къытыгъэм тетэу Адыгэ Республикэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие унашъо ешлы:

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхуэ 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 14-м шылэщтхэм Тэхьутэмыкьоое районымкълэ зы мандат зилэ хэдыплэ коеу N 25-мкълэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымкълэ кандидатэу Чэркэе Руслан Чэрымэ ыкьор зэратхыгъэм клуачлэ имылэ-жъэу лъытэгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм хэ-дынхэмкълэ и Гупчэ комиссие Р. Ч. Чэркаим ритыгъэ удосто-верением клуачлэ имылэжъэу лъытэгъэнэу.

3. Р. Ч. Чэркаим хэдынхэм-кълэ счет гъэнэфагъэу илэм хьарджхэм япхыгъэ Иофтхьа-бзэхэр цызэпыгъэгъуэнхэм ехьыллэгъэ унашъор Урысыем и Сбербанк и Адыгэ къутамэу N 8620-м илэклогъэхьэгъэнэу.

4. Мы унашъор Тэхьутэмы-кьоое районым хэдынхэмкълэ ичлэпкълэ комиссие илэклогъэхьэ-гъэнэу.

5. Мы унашъор гъэзетхуэ «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм» ыкълэ Адыгэ Респуб-ликэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие иофициальнэ сайт къарыгъэхьэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу **Н. А. СЭМЭГУ**

Адыгэ Республикэм хэдынхэмкълэ и Гупчэ комиссие и секретарэу **Ф. З. ХЪАЦАЦ**

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 1, 2012-рэ илъэс N 12/58-6

ИСКУССТВЭМ ЩЫЦІЭРЫОХЭР

Исурэтхэр Москва
кыыщагъэлъагъох

КъокыпІэм щыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэхэмкІэ Къэралыгъо музейеу Москва дэтым сурэтышІ цІэрылоу Михаил Шемякиным илофшлагъэ фэгъэхьыгъэ къэгъэ-лъэгъон кыыщызІауахыгъ. Адыгэ Республикэм илІыкІохэр зэхэхэм хэлэжъагъэх.

Графикер, живописыр, нэмыкІ шыкІэхэр ыгъэфедэхэзэ М. Шемякиным ышІыгъэ сурэт 217-рэ музейеу кыыщагъэлагъо. Дунаим щызэлъашІэрэ цІыфыр Москва кыышыхугъ, Францием щэпсэу. Къэрдэнхэм ар ащыщ. Ибэу кызынэм офицеруу Шемякиным ыпІужыгъ. СурэтышІым зэпхыныгъэу дытиІэр мэпыгъ.

КъокыпІэм щыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэхэмкІэ Къэралыгъо музейеу Мыекъуапэ дэтым М. Шемякиным исурэтхэр кыыщагъэлъэгъагъэх. Адыгэ къэралыгъо университетым тичІыпІэгъоу М. Шемякиным илофшлагъэ фэгъэхьыгъэ гупчэ кыыщызІауахынэу агъэхъазыры.

Москва кыыщызІауахыгъэ къэгъэлъэгъоным хэлэжъагъэх КъокыпІэм щыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэхэмкІэ Къэралыгъо музейеу ипащэу Кушъу Нэфсэт, Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Хъунэго Рэщыд, нэмыкІ тичІыпІэгъухэр. Чэпыогум и 21-м нэс къэгъэлъэгъо-ныр Москва щыкІощт.

Мыекъуапэ
ягупч

Къыблэ шьолъырым ыкІи Те-мыр Кавказым ясурэтышІхэм, сурэтгеххэм ялофшлагъэ КъокыпІэм щыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэхэмкІэ Къэралыгъо музейеу Мыекъуапэ дэтым кы-

щагъэлагъо. Ащ изэхэщрн М. Шемякинынр кІэщакІо фэхугъ.

Къэгъэлъэгъон-зэнэкъокъур дунаир тэ зэрэтлэгъу тшІоигъом фэгъэхьыгъ. Темэр М. Шемякиным кыыхихи, сурэт 244-рэ зэнэкъокъум кырахылагъ. Илофшлагъэхэм М. Шемякинынр яплъы, сурэт 65-рэ музейеу кыыщагъэлъэгъонэу кыыхихыгъ.

Узыгъэгупшысэу, узыгъэщхэу, тызыхэт уахыгъ кызыубэу сурэтышІхэм ахэтыр макІап. Уилъэпкъ, уиреспубликэ осэ ин афэозыгъэ-шІырэ Илофшлагъэхэр ахэтэла-гъох СтІашъу Юрэ, Къат Теу-цожь, Аркадий Киринос, Хъуажь Рэмэзан, Ольга Плетневам, нэмыкІхэм кырахылагъэхэм.

Зэхэхэм кыыщыгушІыгъэхэу Кушъу Нэфсэт, Нафиса Васильевам? Хъунэго Рэщыд, Ольга Сазоновам, Людмила Гунинам, Сулейман Фатимэ, Хъуажь Рэмэзан, нэмыкІхэм зэрэхагъэунэ-фыкІыгъэу, сурэт пэпчэ гупшысэ хэхыгъэ хэолъагъо. Дагыстан щыщ пшъашъэмэ сурэтэу ашІы-гъэхэр щыІэныгъэм рапхыгъэх, Мыекъуапэ кызыэкІохэм тикъалэ щалъэгъугъэр ашІогъэшІэгъон. Ольга Плетневам ышІыгъэ шъуа-

шэхэр зэхэщакІомэ агу рихы-гъэх. М. Шемякиным ифонд ихудожественнэ пащэу Ольга Сазоновам осэ ин О. Плетне-вам ишъуашъэмэ аритыгъ. Искус-ствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжым щеджэрэмэ О. Плетне-вам илофшлагъэхэр музейеу да-хэу кыыщагъэлъэгъагъэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтым итхэр: **Михаил Шемякинынр, Кушъу Нэфсэт, Хъунэго Рэщыд.**

2012-р — тарихым и
ИльэсТиблэкІыгъэ
щыщ пычыгъохэр

1097-рэ ильэсым Владимир Мономах пщышхом ыпкъ кыкІэу Русыр пщыгъо-пщыгъоу зэтеуыгъэным иунашъо аш-тэгъагъ.

1544-рэ ильэсым Идар Темрыкы ып-хъу Гошзунае (Марие), урыс пачыхъэу Иван Грознэм ягуашъ бужым хъугъэр, кыхъыгъ.

1612-рэ ильэсым К. Мининыр, Д. По-жарскэр, Я. Черкасскэр яІэшъхэтетхэу Москва полякхэр дафыжыгъэх.

1721-рэ ильэсым урыс сенаторым «пачыхъ» зыфиІорэ цІэр тырихи, Петр І-р Урысыем иапэрэ императоруу ыгъэ-нэфагъ.

1768-рэ ильэсым Тыркуем зао Уры-сыем кызырэрришІыІэрэмкІэ макъэ кыыригъэІугъ.

1869-рэ ильэсым Д. И. Менделеевым химическэ элементхэм я Периодическэ закон кыыхихыгъ, кызыІуихыгъ.

1993-рэ ильэсым Урысыем цІыфым ифитыныгъэхэмкІэ Комиссиер апэрэу щагъэнэфэгъагъ.

1957-рэ ильэсым СССР-м апэрэу дунаимкІэ искусственнэ спутникэу чІыгур кызыбыбыхъащыр щатІупшыгъ.

2000-рэ ильэсым «ШПулъэгъум идэпкъ» Париж кыыщызІауахыгъ. Ащ бзэ зэфэшъаф 311-кІэ «Сэ шІу усэлъэгъу» ылоу тетхагъ.

1965-рэ ильэсым чэпыогум и 14-м Урысые Федерацием и Премьер-мини-стрэу Дмитрий Медведевыр къэхугъ.

(Тикорр.).

«Адыгэ макъэм»
шІэныгъакІэхэр кыытетых

«Адыгэ макъэм» сызеджэрэр ильэс 60-м ехугъ. КІэлэгъаджэу Іоф шІэнэу Пэнэжыкыуае зыщезгъэжъагъэм кыыш-ублагъ. Непэ кызынэсыгъэм ащ кыисхых кыэбар гъэшІэгъонхэу адыгэ лъэпкыым икультура, итарихь яхылагъэхэр, адыгэ-хэм гъэхъагъэу ашІыхэрэм афэгъэхьыгъэу кысыІуатэрэм гъунэ иІэп. Арышъ, сыз-рэкІэтхэщтым сыфэхъазыр, сыкыбы-зытегушІыІэщт Іофыгъохэми сягушшысэ. КызыдэкІырэр ильэс 90-рэ зэрэхъурэм ехылагъэу зэшІуихырэ Іофмэ ащыщ-хэм ацІэ кесло шІоигъоу сегупшысэ. Мы ильэсым Урысыем ижурналистхэм я Союз сыхъагъэшъ, а лъэныкъомкІэ сиІофшІэн нахь згъэбагъо шІоигъу.

«Адыгэ макъэм» иредакция Іоф

дэсшІэныр сиклас. Сыда Іомэ журна-лист дэгъухэу, уарыгушхоу ацІэ кепІонэу чІэсыр макІап. Ахэм ащыщых ЛІэхъу-сэжъ Хъаджэрэтыбый, Мамырыкы Нуриет, ЖакІэмыкы Аминэт, Къэзэнэ Юсыф, Тхьаркыохы Сафие, ахэм анэмыкІхэри. Ахэм пщымыгъупшэжынынхэу жэбзэ дахэкІэ гурыІогъошІоу тхыгъэхэу гъэзе-тым кырагъахъэрэр гъунэнчъ. Ахэр зэ-хэугъоагъэхэу кыдэкІыхэмэ дэгъу.

ГушІыІэм пае, ЖакІэмыкы Аминэт сыд фэдиз статья ІэзэпІэ ІофшІапІэмэ, врач-хэм, Іэзэгъу уцхэм яхылагъэу кыыхи-уыгъэр! Ахэм экІэмэ гъэзетеджэхэр зыщыфаехэм къаштэнышъ яджэжынынхэу амал яптымэ, лъэшэу ишІуагъэ къэкІощт. А тхылъэу (сборникэу) кыдагъэкІы-

хэрэр гъэзетеджэмэ ягъэщэфыгъэнымкІэ корреспондентхэм яшІогъэшхо кыагъэ-кІон алъэкІыщт.

Редакцием илофшІэн нахь гъэшІэ-гъонэу гъэпсыгъэ хъунымкІэ ныбжыкІэу гъэзетым кыэтхэнэу езыгъэжъагъэкІэхэм зэІукІэхэр афэшІыгъэхэмэ ишІуагъэ къэкІонэу сепІы. Ахэр кызытегушы-Іэштхэр, ар жэбзэ дахэкІэ кызырэтхын фаер джыри экІэмэ ашІэрэп. Ащ фэдэ Іофыгъом гъэзетым кІатхэхэрэри, еджэ-хэрэри нахыбэ зеришІыщтым щэч хэ-лъэп. Нафэ сыд фэдэ Іофи уздеІэжымэ нахь псынклэу зэрэзэшІопхыщтыр.

БЛЭГЪОЖЪ Зулъарин.

Филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор, АКЪУ-м ипрофессор, Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

ПЧАГЪЭХЭМ КЪАІУАТЭ

Сыд фэдэ сэнэхъатха нахь
тищыкІагъэхэр?

ИкІыгъэ ильэс еджэгъум ублэпІэ сэнэхъат еджэпІи 7-у республикэм Іоф щызышІэхэрэм нэгбырэ 1418-рэ къачІэ-кІыгъ. Ахэм ащыщэу 813-р ІофшІа-пІэхэм аІухъагъ, 121-р гурыт ыкІи ап-шъэрэ еджапІэхэм ачІэхъагъ, 226-р дзэм ашагъ. 2010-рэ ильэсым елгытыгъэмэ, ІофшІапІэ зыгъотыгъэр тІэкІу нахь макІ.

Республикэм исэнэхъат ублэпІэ еджапІэхэм къачІэкІыхэрэр нахь гъэфе-дэгъэнхэм, ахэм ІофшІэн зрагъотыщтым елгытыгъэу гъэхъазырыгъэнхэм апае икІыгъэ ильэсым АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ ублэпІэ сэнэхъат гъэсэныгъэ кызытырэ еджапІэхэмрэ зэгъусэхэу ІофшІапІэхэр кызытыхэрэм зэзгъынынгъэ 285-рэ зды-кІэтхагъэх. Ахэм кызырэдальтэрэмкІэ,

ильэс кыс рабочэ ІэпІэсэ 1100-рэ еджа-пІэхэм кыагъэхъазырын пае.

Гурыт сэнэхъат гъэсэныгъэ кызыты-рэ еджапІэхэм нэгбырэ 996-рэ къа-чІагъэкІыгъ. Ахэм ащыщэу 371-мэ ІофшІапІэ агъотыгъ.

КІэлэгъэджэ колледжэу Хъ. Андыр-хъуаеи ыцІэ зыхырэм нэгбырэ 77-рэ кычІэкІыгъ, ащ щыщэу 36-р апшъэрэ еджапІэхэм ачІэхъагъэх, нэгбырэ 25-р ІофшІапІэхэм аІухъагъ.

Апшъэрэ гъэсэныгъэ кызытырэ еджа-пІэу Адыгеим итхэм экІэмкІи 2045-рэ къачІэкІыгъ. Апшъэрэ къэралыгъо еджа-пІэхэм сэнэхъат зэфэшъафхэмкІэ нэг-бырэ 1069-рэ, ахэм якъутамэхэм 594-рэ, мыкыралыгъо апшъэрэ еджапІэхэм нэг-быри 142-рэ къачІагъэкІыгъ. Ахэм къа-

гъэхъазырыгъэхэм янахыбэр экономис-тых, юристых, гъэІорышІагъох.

ЕджапІэхэм къачІэкІыхэрэм яфиты-ныгъэхэр кыэхъумэгъэнхэм кыделъы-тэ ахэм ІофшІапІэ ягъэгъотыгъэнынр. АщкІэ еджапІэхэм гъусэныгъэ дырІа цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэІорышІапІэу АР-м щыІэм.

Республикэм специалистэу ищыкІа-гъэхэр зэзыгъашІэхэрэм кызырало-рэмкІэ, Адыгеир анахь зыщыкІэхэрэр псауныгъэм икыэхъумэн, машинэшІы-ным яІофышІэхэр, гъучІым Іоф дэзы-шІэхэрэр, информатикэмрэ кызылыгътэрэ техникэмрэкІэ сэнэхъатхэр арых.

СИХЪУ Гошпагъу.

Тхылъ-шлухъафтын

Шэуджэн районыр зызэхашагъэр илэс 90-рэ зэрэхъугъэр игъэклотыгъэу хагъэунэфыкыгъ. Мэфэклым районым илэжъахэр, ицыф гъэшлугъэхэр, хъаклэхэр бэу хэлэжъагъэх. Гъэхъагъэ зилэхэм, сабыибэ зыплугъэхэм, лэжыгъэр зыгъэбгъуагъэхэм ацлэхэр кырауагъэх, афэгушлугъэх, шлухъафтынхэр афашыгъэх.

Ащ нэмыклэу, жьи кн, хульфыгъи бзылфыгъи, районым зэклэ кышчы-хуьгъэхэм апае мэфэкл мафэм ехуьлэу зы шлухъафтын лэплэ Александр Данильченкэм къафишыгъ — районым фэгъэхыгъэу тхылъ ытхыгъ. «Край неба синевы и золота полей» — джары ащ зэреджагъэр.

Тыхуькыуагъэп, тхылъыр — тын лэпл. Ар ныбжыкълэхэм, нахыжъэхэм ашлогъэшлэгъонышт, ящыкълэгъэ шыпкъэу щыт.

А. Данильченкэр Шэуджэн районым, кыутырэ Чернышевым кышчыхуьгъ, щеджагъ. Культурэм, районым ителевидение, гъэзетэу «Заря» алуьгъ, джы республикэ гъэзетэу «Советская Адыгея» зыфиорэм юф шешлэ.

Апэрэ илэсэхуь районыр зызэхашагъэм кышчыгъэжъагъэу джы кызнэ-сыгъэм, авторыр хуьр-шлэу пстэум алъыплэгъэштыгъэм фэдэу, илэс 90-м ихуьхъагъэр зэклэ тхылъым еджэхэрэм анэгъу кыкълэгъэуцэ. Районым ит къауджэхэм, кыутырхэм якъэхуьклэ, колхоз-совхозхэм яклодыжыкълэ, чыгухэр зэрагощыжыгъэхэр, районым демокра-

тие псэуклэр кызэрэклуагъэр, нэмыклэ зэхуькыныгъэу ллэшлэгъу имыкъум фэхуьгъэхэр угу кыгъэкължыкъл, кыет-хыкъл.

Тхылъыр шъхъэ 16-у зэхэт. Районыр щылэ зыхуьгъэм кышчыгъэжъагъэу пащэу илагъэхэм ацлэхэмклэ къэбархэр кырегъажъэх. Районыр зыдэщылэр, ичыгухэр зыфэдизхэр, цыф пчъагъэу исыр, псэуплэу итхэр ахэм кыаклэ-лэжкъл. Зэгъэпшэн гъэшлэгъонхэр, тхылъыр бгъэфедзэ, пшлынхэ плэжкълышт. Илэс зэфэшхъафхэм псэуплэхэм, ахэм ащыпсэурэ цыфхэм ияпчъагъэ зэрэзэхуькълэр олэгъу.

А. Данильченкэм итхылъ районым итарихъ закъоп узщигъэгъуазэрэр. Археологхэм атлыгъэ юашъхъэхэм къачахыгъэ пкъыгъэ зэфэшхъафхэм шлэныгъэлэжъхэм кырауаллэхэрэр ыгъэфедзэхэ, нэрынэу адыгэ лэпкъым икъэхуьклэ итарихъ пшъхъэу зэпидзэжыгъ. Ащ кълчлэбэ ищыкълэгъагъ, охътаби къэбархэр зэбгъэзэфхэм тебгъэклодэн фэгъгъ. Ар Александр фызэшлэжыгъ.

Шэуджэн муниципалитетым игъэпсын кырыклогъэ гъогури тхылъым игъэклотыгъэу угу кыгъэкължыкъл, хуьгъэ-шлэгъэ зэфэшхъафхэу зигугъу кышчышыхэрэм шлэжыр кыагъэбайжы.

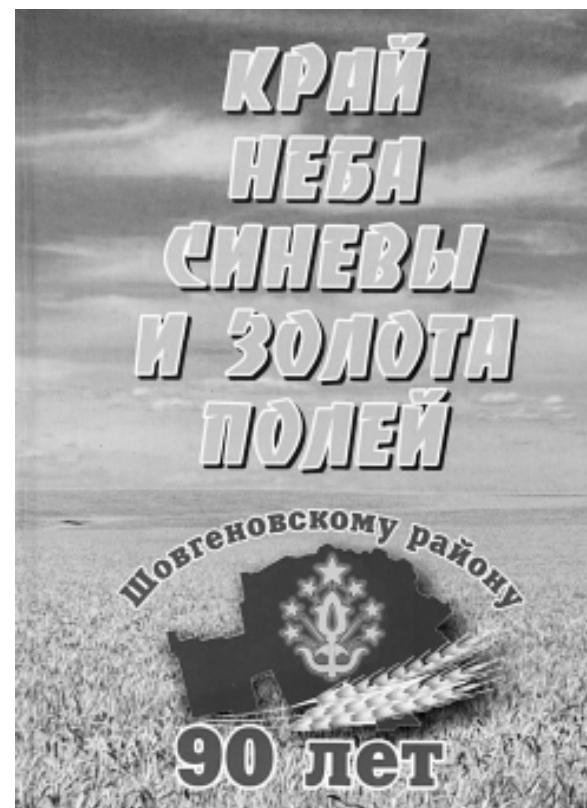
Адыгэхэм лэжъан зэфэшхъафхэм Урысыем фыштыкълэу фырауагъэр, нэмыклэ лэпкъхэр кыахъанхэу зэрэхуьгъэр, ежъхэр зэутэкълштыгъэхэр тхыгъэм хэбгъотэщтых. Ащ кыкълэ-

лэжыкълу революцием имашло районым кызэрэнэсыгъэр, Совет хабзэр зэрэшагъэуцугъэр, нэужым Хэгъэгу зоошхом районым щыщ зэоллхэр зэрэхэлэжъагъэхэр шъхъэ зэфэшхъафхэм кылуатэх.

Тарихъ-краеведческэ сборникэу А. Данильченкэм ыгъэхъа-зырыгъэм цыф бэдэдэмэ ацлэхэр кышчырелох. Ахэр зыщыщ лэжыкълхэм «Хэгъыга ар?» зы-лонхэр кыахэкълштых. Ахэр агу кыагъэкължыкълхэу, ягушчысэхэу рагъэжъэшт. Ащ изакъоми, авторым итхыгъэ мэхъэнэ ухыгъэ ил.

Районым игугъу дахэклэ языгъэлуагъэхэм, ахэм шлухъафтынэу кыафагъэшшоагъэхэм, зышчыгъэхэм, юф зышашлагъэхэм, непэ районым ищылэклэ лэзыгъэкълуатэхэрэм якъэбархэри тхылъым дэбгъотэщтых. Районым ит чыплэ зыгъэорышлэжыплэхэм Данильченкэр анэсыгъ. Ахэм кыаклугъэ гъогури клэклэу тхылъым кыдыгъэхъагъ.

Джары озыгъалорэр зигъэ шыпкъэу щыт тхылъыр районым июбилей тефэу кыдэкължыгъэу. Ар еджаплэхэм, тхылъеджаплэхэм ящыкълэгъэ шыпкъэ, ащ нэмыклэу, унагъэ пэпчэ илэымэ, адыги, урыси, къэндзали, нэмыкли Тхъэм афыхыгъэ чыгоу зыщыпсэухэрэм итарихъ агу кыгъэкължыкълшты, ярайон

рыгъэгъушхотых, ясабылхэм ар зыфэдэр арагъэшлэгъ.

Опсэу, Александр! Ори, уиофшлагъи Шэуджэн районым щышхэм ащыгъупшэгътэп. Нэбгырэ мин 17-у щыпсэурэмэ уитхылъ уахыгъэклоклэгътэп. Тапэклэ джыри тхылъыкълхэр уикъэлэмыпэ кычлэкълхэу, псауныгъэ, щлэгъэ, шлэныгъэ уилэньхэу, уиунагъуи, уилахыкълхэм уадатхэу ушылэнуу тыпфэлэло.

«Кавказ джэгунхэр-2012»-рэ

«Кавказ джэгунхэр-2012»-рэ зыфиорэ шьолыр джэгунхэр ащэнэрэу кълэу Налшык щылуагъэх. Ар фестивалым хэлэжъэр лэпкъ зэфэшхъафхэм якъашъохэмклэ кызэлэуахыгъ. Хэкклэ лэплэхэм ахэгъгъэх Дагъыстан, Къэрэшчэ-Шэрджэс Республикэм, Темыр Осетием — Алаием ялбыхъэхэр, Ставрополь краим, Чечэн Республикэм яправительствэхэм ятхъаматэхэр.

Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и Лышхъэу Къанкъо Арсен фестивалым кы-

къллагъэхэм шлуфэс гушчы-лэхэмклэ зызафегъазэм ыуж УФ-м спортымклэ иминистрэ игуадзэу Юрий Нагорных джэгунхэр «зыфэдэ кымыхуьгъэ хуьгъэ-шлагъэу» ылъытагъыкъл хигъэунэфыкыгъ: лэпкъ джэгукълэхэри, олимпийскэ джэгукълэхэри зэхэтхэу кыагъэ-лэагъэхэу Кавказ закъор ары зыщыплэгъэун плэжкълштыр. Ащ кылуатэ щыпсэурэ лэпкъхэм азыфагуи зыкълыныгъэ зэрилгыр.

Темыр-Кавказ федеральнэ шьолырым УФ-м и Президент илэжыкълу щылэ Александр Хлопонинми «Кавказ джэгунхэр» Лондон щыклогъэ Олимпийскэ джэгунхэм афигъэдагъ, сыда плэмэ ащи Темыр ыкъл Кыблэ Кавказым ашагъэсэгъэ спортсменхэр ары нахыбэу

дышъэ медальхэр кышчызыхыгъгъэхэр.

Джэгунхэм Кавказым ис лэпкъхэр зэкклэ зэрэзэкъошхэр игъэклотыгъэу кыгъэлэгъуагъ. Машлоу Юшхъэм афэышыгу кыыра-хыкълхэр Пекин Олимпиадэм урым-рим бэнэнымклэ чемпионыцлэр кышчызыхыгъгъэгъэ Хуьшт Аслъанбек ары кълэ-зыгъэнагъэр. Джэгунхэм алъыплэгъэшт ыкъл уасэ афэзышлышт судьяхэм ягушчылэ пытэ кызылуагъэр Сидней щыклогъэ Олимпиадэм (2000-рэ илэс) ичемпионэу Къэрдэн Мурат. Зэнэкъокълэ-джэгунхэм ябыракъ дагъыстан спортсменхэм пчэгум кырахъагъ.

Налшык щышхэу Ирина Битюцкаямрэ Денис Демановымрэ теннисымклэ апэрэ чыплэхэр кыахыгъэх, кълэу Невинномыссскэ кыкължыгъэ студентэу Вадим Скалихыныр — хульфыгъэхэмклэ, Светлоград щыщ предпринимателэу Татьяна Тарасовар — бзылфыгъэхэмклэ ятлонэрэ хуьгъэх. Ящэнэрэ чыплэр Дагъыстан ис-

портсменхэм афагъэшшоагъ. Пхъэ лэжыкълхэм атетхэу кызэпэчъагъэхэм ащышхэу анахъ охътэ клэклэ кызыгъэлэгъуагъэхэр Бэзые Эльдаррэ (Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэр) Оздоев Ингисханрэ (Ингуш Республикэр).

Пшахъэ зырылэ дзыор (кг 76-рэ) къэбэртэе кълэу Ошрэй

Аслъамбек такыкълхыкълэ кылэгъыгъ, ингушэу Килов Муса лэгъыуитлукълэ ыуж кынагъ. Хылыгъэхъанымклэ апэрэ чыплэхэр зыхыгъэхэр Мержаев Магомедбашир (Ингушеттер), Каранаев Абдулла (Дагъыстан), Шамурзэе Олег (КъБР-р).

Джащ фэдэу кълэпсэ кълэшлагъэм рыкълонхэмклэ, шабзэкклэ зэпэонхэмклэ, кълэлэнымклэ, лэпшъэзэбэнымклэ, волейболымклэ, кълэчэнымклэ, нэмыклэ джэгукълэхэмклэ зэнэкъокълхэр гъэшлэгъонэу клуагъэх. Лэпкъ зэфэшхъафхэм яспортсменхэр ахэм ащытеклуагъэх.

Кавказым икълэжыкъл ыкъл иорэдэу анахъ цлэрылохэр гала-концертым хэлэжъагъэх. Нэужым Къанкъо Арсен шьо ыкъл мэкълэ зэфэшхъафхэр зэблэхуьхэу юф зышлэрэ фонтаныр кыыхыгъэнагъ. Пчыхэм цыфхэр жьогъотопым ягуапэу еплыгъэх.

«Кавказ джэгунхэр» илэс кълэс зэхатэхэу ашлынэу УФ-м и Правительствэ унашъо зышлыгъагъэр 2010-рэ илэсыр ары. Зикомандэ теклорэ республикэм шлухъафтыныр фагъэшъуашэу хабзэ. Мыгъэ теклонгъэр кыдэзыхыгъэр Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и спортсмен куп. Ащ пае республикэм сомэ миллиони 100, спорт зэфэшхъафхэм цыфхэр зашыпылгышты чыплэхэр шагъэлсынхэу, кыратыгъ. Зэрэ-зэдаштагъэу, кыкълэжыкълорэ джэгунхэр атеклогъэ командэр зышчы субъектым щызэхашчэ ашлышт.

Нэжлэбгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ШТАУКЪО Аслъангуащ.

Хэгъэгум гъомылапхъэу
ищыкIагъэр имэкъу-мэщ
къыщахьыжьи фае

Колхозхэм, совхозхэм, агро-промышленнэ комплексым ягугуу дэиклэ Урысыем бэрэ шашлэу непэ зэхэгхы. Колхозхэр зэрээхэхэргэагэхэр хэуьоньгэу, ахэм экономикэм шйуагэу кыфамыхыгэу, колхозхэм мэкумэщышлэхэр агэпщылэштгыгэхэу, хызмэтшлэплэ инхэр мэкумэщым имышкылэггахэхэу зылыгэхэрэм сшхьэклэ адэзгыштэрэп.

Ары, СССР-м иколхозэхэрэ
исовхозэхэрэ язэхэщэнк
лэ шыклэгбагэ шылагэ, егээзыгэ
лофклэ ахэм цыфыбыгэ ахагэ
хьагбагэ, члэнэгэшхохэр ашы
гьагьагэ. Коллективизациемклэ
И.В. Сталиным игьогэ шагэ-
зыеу, В.И. Лениным икоопера-
тивнэ план кызыфагэфеде-
гьагьэмэ, члэнагэхэр нах
маклэ хьушгтгагьэу кыс-
хэжэу. Ау тарихым ухэлэзы-
хьажышыгунэу зэрэщымытыр
хэткли нафэ. Тарихым кызы-
риушышыгырэмклэ, Англиеми
хьызмэтшлэлэ инхэр шызеха-
шхэ зэхьум жьугьэу мэкумэ-
щышлэхэр ячлыгухэм арафы-
гьагьагэ. Америкэми а гухэл-
хэм апае индейцэ миллион
пчбагэ шауклыгэ, кьэнэжыг-
гэхэр резервациехэм адагэ-
тлысхьагьагэ.

Төлхөзхэмрэ совхозхэмрэ советскэ экономикэм ыльэпсэ пыгэ хьугагьэх, мамыр лэ-хьанми, зор зышчылоггэ ыльэс-хэми экономикэмкIэ ахэм шIогьэшхо кьагыгэ. 1934-рэ ыльэсым картчкэхэр тырахы-жыгьагьэх, Хэгэгү зоошхор кьежэным ыпкIэ колхозхэмрэ совхозхэмрэ пыгэу алгэ тег-цогьагьэх, ахэм Iоф ащызы-шIэхэрэм ящылэкIэ-псэзүкIэ ыльэс кэс нахь зыкбийIэты-щтыгэ. ШыпкьэмкIэ, Хэгэгү зоошхом, тигэгэгү инэмькI колхозхэмрэ совхозхэмрэ афэ-дэу, Адыгейм ихызмэти лэз-шэу эщигьэкьогьагэ. Кьуа-джэхэм, кьуотырхэм бзыл-фьгьэхэм, нэжь-Iужьхэм, кIэлэцыйкIүхэм анэмькI кьадэ-нэжыгьагьэп. Ау колхозхэмрэ совхозхэмрэ ары заом ыльэхьан дзэри цIыфхэри зыгэгьшхагьэ-хэр. Зооуж ыльэхэхэри кьыныгьэх

— промышленностыр зыпкы игъууцожыгъэн фъягъэ, «трудоденным» кыкълэклорэ хъатэ щылагъэн. Зэрэхэгъэу зэрэщыщытыгъэм фдэу, Адыгеимы гъомылпхъэ Йофыгъохэр щызэшгуахыщтыгъэх колхозникхэмрэ совхозхэм ялофышлэхэмрэ лэжыаптэм имызакуху, яхатэхэри дэгъоу алэжыахэзэ.

Шыпкыкэ, колхозыбэмэ кыз-
ралыгъомрэ МТС-мрэ расчѣт
адалыгъужжэу, чылэпхэз фон-
дыр ызэрагъэу IyкIэ, «трудодне-
ны» пае кыатэфжыкырэр мэкIэ
дэдагъ. Ау кызралыгъом
МТС-мкIэ кыуаджжэхэм мэкуэ
мэщ машинэхэр, чIыгъэшIухэр
аIкIыгъахъштыгъэх, огъу хъун
е чIыопс тхъамыкIагъохэр
кыэхъун зэрIыэкIыштыр кы-
далыгътэзэ, ямылкъу Iуху-
мэштыгъэ, мэкуэмэщ шIэны-
гъэм, гъэсэныгъэм, псауныгъэм
икъэухъумэн апае кыуаджжэхэм
мылкъу къафитIупшыштыгъэ,
мэкуэ-мэщым пае специалис-
тхэр кыгъэгъахъызэрштыгъэх.
Чыгур ыпкIэ хэмылгъу егъэ-
шIэрэу агъэфедэнэу колхозхэм
аратыгъагъ. Колхозхэм фэдэу
къахэкIырэр мэкуэмэщ маши-
нэхэр кыдэзыгъэкIырэ завод-
хэм, народнэ хъызмэтым ин-
мыкI псэуалгъэхэу мэхъэнэ ин-
зиIэхэм ягъэпсын пIухъэшты-
гъэ. Адэ непэ уасэхэр зэрэзте-
кIырэм епхыгъэу мэкуэ-мэ-
щым фэдэу кыхэкIырэр тидэ
кIора? Тракторхэр, комбайн-
хэр кыдэзыгъэкIырэ заводхэм
япроизводствэ къеIыхы е ахэр
зэфашIыжых, илгъэс къэс
чIыгъэшIоу кыдагъэкIырэр
нахъ макIэ мэхъу зэпыт, мэкуэ-
мэщ шIэныгъэр кIодыжыным
нэсыгъ.

Колхозхэм шуугагъэ къамытыгъэу, фермер хъызмэтшэпнэ цыкхуэр нахь фэдхуэ «демократмэ» алыгтэми, зэрэдунаеу ыштэгкIэ, хъызмэтшэпнэ инхэм нахьыбэу продукциер къызэрахьыжбырэр, джыри нахь заушъомбгъуным ахэр зэрэклагъэгущуэхэрэр тинэрыльгъэу. Советскэ Союзэу экономикэ ытэ зилагъэр тэ зэбгырыдгъэ-зэжыжгъэ.

Колхозхэмрэ совхозхэмрэ

янахыбэмэ шлогъэшхо кызы-
кламыгъыштыгъэр яинагъэ е-
пыхыгагъэп. Ахэм шъхъафитэу,
зэрэфаехэм фэдэу колхоз лoф-
гъэр зэрэфэнэу амал зэрьяма-
гъэр, нахь дэгъоу лoф ашлэнын
ахэм ащылажъэхэрэр зэрэкла-
мыгъэгугъушлуштыгъэхэр, хъыз-
мэтшланлэхэм япащэхэу опы-
тышхо зилэхэр зэрэмэклагъэхэр
ары. Ащ фэдэ прыохъуныщыр
щызыгъэзыен зылэкълыгъэ
колхозхэмрэ совхозхэмрэ гъэ-
хъэгъэ инхэр ашлыгагъэх. Ащ-
клэ щыесшлух Ю. Тхайцды-
фыр, П. Пшыжьыр, М. Вичер-
скэр, И. Янэкъор, А. Сихъур,
А. Мэрэтыкъор, П. Доценкэр,
М. Пшыжьыр, Н. Хъакълэмы-
зыр, В. Терещенкэр ыкли нэ-
мыкълэр зипэщэгъэ хъызмэт-
шланлэхэр.

Европэм, Америкэм, Азиэм
яхэзгэгухэу хэхьоныгъэшхо
зышыгъэхэм япоит кызыри-
гъэлтагыорэмклэ, кыралыгъом
имэкъумэш мылькэ хымыл-
хмэу хэхьоныгъэ ин ышын
ыльэклыштэп. Къохьаплэ,
пштэмэ, фермерхэм лэпылэгъу
ягъэгъотыгъэнымклэ ыкы
мэкъумэш бэдзэрэм лэфхэр тэрэ-
зэу шыгъэзеклогъэнхэмклэ кы-
ралыгъо субсидиэхэр ама-
лышлоу шытых. Гушылэм пае,
2010 — 2011-рэ илэзсхэмклэ
Америкэм ибюджет мэкъу-
мэрым пае доллар миллиард
70-рэ фэдиз кышычыдалыгъэ-
гъагъ, ащ шыцзэу доллар мил-
лиард 23-р фермерхэм субси-
диеу аратыгъагъ. Фермерхэм
члэнагъэ амышлыным тегъэп-
сыхьагъэу фэгъэклогъэныгъэхэр
агъэфедэх. Америкэм иправи-
тельство мэкъу-мэщымклэ
шлэныгъэ ушэтын лэфшлэнхэм
атефэрэ мылькэр зэрэщытэу
кыетлупшы, шьолыр пэпчэ
аныхэу кыеклущт агротехникэр
кыашэфыным пае фермерхэм
фэгъэклогъэныгъэ зилэ чыфэхэр
аретых. Илэс 50 хьугъэ ащ
фэдэ шыкыкэр мыщ зыщагъэфед-
эрэр. Чыюпс тхьамыклагъо-
хэм апкэ кыкылыкэ лэжыгъэр
чанэн зэралэклышттым еп-
хыгъэу ар федеральнэ страхо-
ванием кыыхырагъэузытэ.
Правительствэм фэгъэклогъэ-
ныгъэ зилэ тарифхэмклэ фер-

мерхэм Изын ареты ябылым-хэр федеральнэ чыгу акрэ миллион 280-мэ ашагъэхунэу. Мэкүу-мэшым аш фэдэ кьэра-лыгто Ёпылэгүу кьыээрэулкэ-рэм ишлуагъэклэ аш лоф шы-зышлэхэрэм (хэгъэгүм шыпсэ-ухэрэм япроценти 4 ахэр зэ-рэхуэрэр) лэжыгъэу, нэмыкI продукцияеу кьахыжыырэр пстудеи афекушы, кьялыжы. Илтэс кьэс Америкэм доллар миллиард 30 — 35-рэ зыосэ лэ-жыгъэ тонн миллиони 130 — 160-м ехуэ, джаш фэдэу нэмыкI мэкуэмэш продукциябэ Ёкльб кьэралыгъомэ арещэ. Аш ибэ-дзэрхэм гьомылапхъэхэр зэра-щыпыутхэр, дунаим шагъэфедэ-рэ анахэ осэ цыкIухэмкIа ахэр зэрэщэхэрэр етлани кьэ-логтэн фæе.

ЭЭС-м хэвхэрэ хэггэгүхэм яфермер миллиони 10-м ехү-мэ ильэс кээс экспорт субсидиэхэу доллар миллиард 55-м нэс араты. Мы хэггэгүхэм ямэкүмэщ продукциэ Ёкүйб кээралыгбохэм алклаггахэ. Японием щыпсэухэрэм яшхыныгбо анахь шъхьалэр — пындыр — еж-ежырэу кьаггькы, ар нэмкй хэггэгү кышашэфын фитхэл. Пындыр кээзыхыжыбэр фермерхэм фэдэу доллар миллиард 20-м ехү кьалккэхэ, аш ишэниглур кээралыгбо субсидиэхэм кьахкы. Лэжыбгэм икьэггэ-кынккэ чыюпс амалшылухэр зилэ Канадэми щэр, клэнклэр кээзыхыжыбыхэрэм, чэтхэр зыхухэрэм шафэгумэкых, кээралыгбо ахэм импорт квотэхэр арегэггыты. Дунэе банкым кьызэритыгэмккэ, зиекономиккэ хэбхоньгэшхо зышлыггэ хэггэгүхэм ильэс кээс доллар миллиарди 100-м ехүэр субсидиэхэр ямэкүмэщ пэлуаггахэ. Экономикэ зэдэлэжбэныггэмрэ хэбхоньгэмрэккэ Организацием (ОЭСР-м) хэхэрэ хэггэгү 24-мэ ильэс кээс доллар миллиарди 150-м ехү ямэкү-мэщ халъхэ.

КъохъэпІэ хэгъэгухэм яфер-
мерхэм ІэпыІэгъоу аратырэм
фэмыдизыпэми, ащ изы Іахь
горэ типравительствэ Іахь-

зэхэлъ хьызмэтшлплэхэм ари-
гъэгъотыштыгъэмэ, кьытэтэ-
кьохыжъу ахэм гъомылап
хъэхэмрэ промышленность
псынклэм пае сырьемэ кьа-
хыжыкыштыгъэ. Ау нэпэ, зэ-
рэхьурэмклэ, лэкыб кьэралы-
гъомэ ямэкъумэщ продукцииу
бэрэ шьылыгъэр кьэтшэфызэ,
тимэкъу-мэщ зэбгырытэгъэзы.
Мэкъумэщ мэхъанэ зилэ члэ-
гухэр нэмькл гухэлъхэмклэ зэ-
рагъэфедэрэм, ахэр лъаплэу
зэрашэрэм бэрэ тырехьылэ.

Уасэ зыфэзышыкыыр кэ-
ралыгъо пэпчэ кыгугрэю хэ-
гъэгур гъомылапхэм щымы-
кэным пае мэкъу-мэщым
лэпылэгъу егъэгъотыгэн зэрэ-
фаер, мэкъумэщышэхэр хэ-
дзынхэм ялэхъан политикэ
кӀолчэшхоу зэрэчгхэр. Аккы-
лыгъэм рыгъозэрэ кэралыгъо
юфышлэ пстэуми ар къагугрэю.

Къэлогъэн фæе мы аужырæ илгъæхæм хæгъæгум тель чыфэр фэдитIуклæ нахыбæ зэрæху гъэр, ар доллар миллиард 130-м кызызэрæху гъэр. Къо-хъæпæ хæгъæгухæм Советскæ Со-юзым кыратырæ чыфæхэр зы-даIорæр тшIæштыгъæ. Ахæмклæ техникæ пэрытыр, технологиæ-хэр, хæгъæгум лгъæшæу ищыIæ-гъæ предприятияехæу Волжскæ автозаводыр, КамАЗ-р зыфæ-пIостхæм афæдæхæм ягъæпсын-клæ ищыIæгъæ оборудованиер къæшæфыштыгъæ.

Ада доллар миллиард 70-м
ехурэ чыфэу тилэшхэтет-
хэм Кьохьаплэм кылахыгэр
тыдэ хьуга? Таужклэ кыкы-
штхэм ар апшыныжбын фаеу
апшэ кьыдэфшэбта. Чыфэм
шышэ зэхашхыхагь, «новэ
руссеклэ» заджэхэрэм ясче-
хэу кьохьаплэ банкхэм кьащы-
зэлүахыгэхэм Урысые Феде-
рацием и Гупчэ банкклэ ащ изы
лахышхо арагэхьагь. Шьып-
кэ, чыфэм шышэ гори Урысы-
ем халхыхагь. Кэзбарльгыгэ-
лэс амалхэм мактэ кьызэра-
гэлүгьэмклэ, апэрэ чэзыоу
чыдагьэмрэ газымрэ якьэгь-
тын, якьычлэшын, шьо зэ-
фэшхьагь зилэ металлхэм
якьычлэшын, мээ байныгэхэм
ягьэфедэн ар апэлүхьагь.

1991-рэ илгэсым кышгегэ-
жыагыу непэ ехулгуу маши-
нэшыным, инфраструктурэм
ыкйи нэмыкйи лэныкыохуу ти-
хэгэгү иэконэмикэй анэхуу
мэхээнэ зигэхэм предпрятие
гори ашагэгэсыгытп ыкйи уах-
тэм диштгуу ашагэгэйжыгытп.

ШЫКЪ УЛТЫР Батырбий.
Профессор, тарихь шэны-
гъэхэмкIэ доктор, Адыгэ
Республикэм шэныгъэм-
кIэ изаслуженнэ ЮфышIэ-
шху.

**Хьакъулахьхэр
нахьыбэу кьаугьох**

Зеклон Юфхэм афэгъэззгъэ предприятиехуэ Адыгеим итхэм икIыгъэ ильэсым бюджет зэфэшхьафхэм сомэ миллион 25-рэ фэдиз арагъэхьэгъагъ. Ар ильэсишкIэ узкIэIэбэжымэ атыгъэгъэ пчъагъэм фэди 5-кIэ нахыб. Тызахэт ильэсыр пштэмэ, апэрэ ильэсникым хьаксулахуэу атыгъэр сомэ миллион 13 мэхуэ.

Адыгэ Республикэм ивице-премьерэу Владимир Петровым кызэрипорэмкэ, зеклоныр республикэм ибюджет нахь кэзэыгъэбайшт лъэныкъохэм ашыш. Хьаксулахьхэм якъэугыониклэ амалэу республикэм илэхэр икыу джыри агэфедэхэрэп. Ар кызы-хэклырэр чыопсым, тарихым ыкйи культурэм ясагъэтхэр чыфхэр нахьыбэу кызэкколлэрэ чыплэхэм апэлудзыгъэхэу, ахэм уяколлэнклэ мысынсклагъоу зэрэщытхэр ары. Арышш, Мыскьопэ районым шыгъэ

зыгъэпсэфыпІэхэр арых непэ нахьыбэу бюджетым хэъоныгъэ езыгъэшІын зытэкІыхэрэр.

В. Петровым зэрэхигыэунэфыкырэмкИэ, объекти 100 фэдиз республикэм кыхьхэгээ цыфхэм арагээ-лээгун альэкы. Ахэр псэзми ашлогээшлэгъных. Джащ фэдэу кьаклохэрэм кыызшыуцунхэ чыпIэу 1900-рэ агьэфедэщтыгэмэ, джи мини 4-м еху тилэ хьугээ.

— Уасэхэр зыфэдызыштхэр бэдээр зэфышын-
тыкIэхэм кьагьэлъягьо, — ёло В. Петровым. —
Илэсыклэм кихихагьу уахъэ е жьоныгьокIэ мээ
мэфэкIхэм хьакIэцхэм узэрысын ашыгьотыгъуай.
КьакIо зышлонгьохэм ахэр мээ зэулэ илэу агьэна-
фэх, чэш-зымафэм сомэ 500-м кьышцегъэжьагъуу
сомэ мини 4-рэ ньыкьорэм нэсэу аты.

Семинар гъэшІэгъоныгъ

ИТАР-ТАСС-м кызыритыгэмкэ, Адыгейм шыщыгъэлсэфынэу кыакӧхэрэм тыкъэзыуцухьэрэ дунаим ичӧплэ дахэхэу шалъэгъухэрэм анэмыкӧу, чыплӧрыхэм ыкӧ Европэм шагъэхъазырырэ шхыныгъо зэфӧшъафхэм анэх гъэшлӧгӧнхэр шауплӧэкӧнхи алъэкӧшт. А юфыр дэгъоу зэхэщэгънэм фӧш зекӧным пылъ предприятиехэм, кыӧлӧшхэм ыкӧ шхӧплӧхэм япӧщхэм апӧе Адыгейм семинар-тренинг шыцхӧщэгъагъ. Ащ хэлэжӧгъэхэм пӧщрыхӧкӧхэм кыгъэхъазырыгъэ шхынхэр зыфӧдэхэр зрагъэшлагъэх, ялӧшугъ аушлӧкӧуг. Пӧщрыхӧкӧ ӧпӧлӧсэхэм Краснодар кыӧкӧгъэхэри ахэтыгъэх.

Семинары гъэшгъонэу зэхэцгъагъ, шхынхэм узэрахагъагъэрэм нэмыкIэу, фаехэр къохъэлIэ ыкIи европейск шхынхэм ягъэхъазырын хэлэжьэнхэ альэкIыгъ.
(Тукорр.).

КЪЭБЭРТЭЕ-БЭЛЪКЪАР РЕСПУБЛИКЭМ

Темыркъан Юрэ иоркестрэ Налщык щедэлуштых

Темыркъан Юрэ адыгэмэ ацлэ инэу зылэтыгъэ зэлашлэрэ дирижер, Санкт-Петербург ифилармониерэ ащ иакадемическэ симфоническэ оркестрэрэ яхудожественнэ паш.

Ар къызыщыхуэгъэ Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и Лышхъхъуэ Къанэкъо Арсенрэ республикэм ижурналистхэмрэ залуклэгъагъэр бэшагъэп. Ащыгъум А. Къанэкъом Темыркъан Юрэ ыцлэ зыхырэ музей Налщык къыщызэлуахынэу зэрэфаер къылогъагъ, къалэм классическэ музыкэм ифестиваль щызэхичхэнэу, ащ ежыри хэлэжхэнэу зэрэлэлухэрэр журналистхэм ралогъагъ.

Луагъэм шлагъэхэри къыклэлэкълэх. Къыхащт мазэм симфоническэ музыкэм и Дунэ фестивалэу Темыркъан Юрэ ыцлэкълэ зэхашхэрэр Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм икълэлэ шхьалэ щыкълэшт. Республикэм культурэмкълэ иминистрэу Фырэ Руслан къызэ-

рилуагъэмкълэ, фестивалым ипрограммэ симфоническэ оркестрэхэр, орэдылохэр, музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къызыгъа-лохэрэр, камернэ ансамблэ зэфэшхьафхэр хэлэжхэщтых.

Республикэм ис цыфхэр Темыркъаным зэрэгушхохэрэр къылтэжыгъэ шыпкъэу щыт. Ащ имузыкальнэ тхыгъэхэр ильэпкъэ закълэп зыхэр ыкълэ зыфэгъэхыгъэхэр — зэрэдунаеу игражданинкълэ заджэхэрэ цыфым илэпэлэсагъэ щызэлэащылэ.

Аужырэ илъэсипшым Юрэ Дунэ клымэфэ фестивалэу «Искусствэхэм ягупч» зыфилорэм ипаш. Ащ ипрограммэ Санкт-Петербург ифилармоние нэмыкълэу, Михайловскэ театрэр, музыкальнэ комедиетхэр, нэмыкълэхэри хэлэжхэ. Фестивалыр зыщылэр илъэс 10 зэрэхуэрэм фэгъэхыгъэу дирижер цырылохэу Валерий Гергиевым, Юрий Башмет, Владимир Спива-

ковым, Михаил Плетневым яоркестрэхэр Санкт-Петербург къырагъэблэгъэщтых. Темыркъан Юрэ иоркестрэ аужырэ уахътэм Германием, Бельгием, Францием цыфхэр щедэлугъэх, бэрэ лэгу къыфытеуагъэх.

Зэ нахъ мыхъуми Темыркъан Юрэ иоркестрэ емыдэлугъэр искусствэ иным нэмысыгъэу плыгъэмэ ухуэкълэштэп. Арышъ, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм щыпсэхуэрэр ащ зэхичхэрэ фестивалым зэрэплышхэрэ насыпгъэкълэ афэплэгъэу хушхт.

Илъэсыкълэм члэхъажыштых

АДЫГЕИМ

«Юшхъхъэтлэр» къаубытыгъ

Бэныж зычлэгъ члэт Луашхъхъэр Изын къырамытыгъэу ытлэ пэтзэ Теуцожэ районым щыщ хульфыгъэ къаубытыгъ. Къуаджэу Тэушхъахлэ пэмычыжхъу, тарихым исаугъэтэу алытэрэ Луашхъхъэр ащ щитлэщтых.

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу клонл йофхэмкълэ и Министерствэ ипресс-къулыкълэу къызэритыркълэ, члым хэлэ пкъыгъохуэ гуычлым хэшлыкылгъэхэр къызэрагъотыхэрэ лэмэ-псымэхэр ыгъэфедэххэ, ар тлэщтых. Къызаубытым къамэхэр, етлэ гъэжыгъэм хэшлыкылгъэ пкъыгъохэм ащыщхэр къылахыгъэх. Луашхъхъэр тарихым исаугъэтэу зэрэщытыр зеришлэщтыхэр, ар ытлэ зэрэфимытыр къызэрэгъурылошхыгъэр хульфыгъэм полицием илофшлэхэм къарилуагъ.

Тлэным ыпэ хульфыгъэр музей зэфэшхьафхэм ащылэ, археологиетхэр фэгъэхыгъэ тхыгъэхэм яджагъ, Луашхъхъэр ытлэным зыфигъэхъазырыгъ.

Хульфыгъэр хэбзэнчхуэ зэрэзеклуагъэр зыхафы, уголовнэ йоф къыфызэлуахын алъэкълэшт.

Псэулэу Нижняя Теберда еджаплэ зычлэтышт унэ клэу шашлэнуэ зыщырагъэжыгъагъэр 1998-рэ илъэсыр ары. Унэ лъапсэр агъэчхыгъэу, илъэс залэрэ ар щытыгъ. Етлэны ыпкъ алэтыгъ, ышхъхъэ тыралхъагъ, ау ахъщэр зэрымекъурэм къыхэкълэу псэолэшлэны йофхэр ятлонэрэу зэпагъэхуи, джыкъызнэсыгъэм ежагъэх. Ащ фэдизым сабылхэр еджаплэжыгъэу узчлэсынклэ шынагъо хуыгъэм щеджагъэх.

Клэлэеджакълэхэм янэ-ятэхэм Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм и Лышхъхъуэ Темрезов Рэщидэ къырагъэблагъи, йофыр зыпетыр зырагъэлэгъум, еджа-

плэм ишлэны раухыжыгъэу сомэ миллион 30 къафитлэушхыгъэу ыгъэгъэгъагъэх.

Бэмышлэу еджаплэр зэрагъэпсырэр Лышхъхъэм ыуплэкълэу.

Тоу зэтет унэу еджаплэм къыгуашлэхъагъэм квадрат метрэ 1200-рэ еубыты, ащ класс 11 щеджэнхэ алъэкълэшт. Еджаплэжыгъэр зычлэт унэри зэралэкълэу агъэкълэжы. Ышхъхъэ, шхъхъаныгъушхыгъэу хэтыгъэхэр, джэхашхъохэр зэблахыгъэх. Унэ клонл йофхэр загъэцкълэхэкълэ, клэлэегъаджэхэм ящыклэгъэ псэуалэгъэхэр члагъэуошхыгъ.

Р. Темрезовыр еджаплэкълэм иклассхэм, спортзалэу хэтым арыхъагъ, йофхэр зэпамыгъэхуэ зэрагъэцкълэхэрэм ыгъэрэзагъ. Зэрэгъэгъэхэрэмкълэ, тызхэт илъэсым ыкълэ нэс еджаплэм члэхъажыгъэх алъэкълэшт.

КЪЭРЭЩЭЕ-ЩЭРДЖЭС РЕСПУБЛИКЭМ

«Дышхъэ бжыхъэм» хэлэжхэщтых

Мэкълэмэщ хызмэтым илофшлэхэр зыхэлэжхэрэ къэгъэлэгъонхэр илъэс къэс Москва щызэхашхэ. Мыгъэ ар я 14-у рагъэкълэшт.

Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэр ренэу а форумшхом хэлэжхэ, мыгъи ащ клонэу зегъэхъазыры. «Урысыем ишъолыгъхэр» зыфилорэ къэгъэлэгъуаплэм республикэм иэкспозицие зыщиушхомбгъушхт. Ащ шхыныгъо зэфэшхьафхэу промышленнэ предприятиехэм къыдагъэкълэхэрэр ращэлэщтых.

Урысые Федерациетхэр былым лъэпкъышхуэр щызыжхуэр хызмэтишлэпэхэр зыхэт къэралыгъо Регистрэм хатхэгъэ былымэхохуэ республикэм щылажхэхэрэм къэгъэлэгъуаплэу «Былым лъэп-

къышхуэр» зыфилорэм ягъэхъагъэхэр щызэгъэлуэгъэщтых. Былымхэм анэмыкълэу, къэрэщэе мэл лъэпкъхэр, псычэт ыкълэ къаз лъэпкъышхуэр ащ ращэлэщтых.

Хабзэ зэрэхуыгъэу, къэгъэлэгъонэу «Дышхъэ бжыхъэм» хэлэжхэхэрэр тапэкълэ былымхуыным нахъышлоу зэрэрагъэушхомбгъушхым, былым лъэпкъ дэгъухэр къыххыгъэнхэм ыкълэ былымхуыным зерифэшхуашхуэ тикъэралыгъо зыкышхыгъэлэгъыжыгъэным тегушхышхыгъэх.

Къэгъэлэгъонхэр чъэпы-

огъум и 6 — 16-м нэс рекълэщтых. Ащ хызмэтишлэплэ 2500-рэ фэдиз къэкълэлагъ, хэгъэгъу 32-рэ хэлэжхэ. Урысыем ишъолыгъэр 57-мэ къащагъэкълэгъэ хэтэрыкълэхэрэм ыкълэ къащагъэхуыгъэ былымхэмрэ къырацэллагъэх.

«Аэропорт — Карачаевск»

хэ мэшлоку гъогум игъэпсырэр гъэпсынклэгъэнэу. «Синара» ипашхуэ Дмитрий Пумпянскэр къушхъэм шагъэпсырэр

Зэлухыгъэ лэхъэххэлэ обществэу «Урысыем имэшлоку гъогухэр» зыфилорэм Минеральные Воды иаэропортрэ къалэу Карачаевскэрэ азыфагу цыфхэм нахъ псынклэу зэрэзэпачышт амалхэм якъыххын йоф дишлагъ.

Премьер-министрэу Дмитрий Медведевыр УФ-м и Президентэу щытыгъэ правительствэм унашъо зыфэшым «Синара» зыфилорэм «Урысыем имэшлоку гъогухэр» гъогум ишлэныкълэ проектхэр къагъэхъазырыгъэ. Нэужым, гъатхэм, ащ Краснодар щызэхичхэгъэгъэ зэлуклэгъухэм ащыщ А. Хлопонинми къыщырилогъагъ аэропортхэмрэ агъэпсыхэрэ зыгъэпсэфылэхуэ Архызырэ Домбайрэ зэзыпхышхт-

зыгъэпсэфыллэу яшлэны хэлэжхэ. Ары мэшлоку гъогур Карачаевскэ екълэуаллэу, ащ Архызырэ Домбайрэ зашхыгъэпсэфышт цыфхэр щызэбгырашхыжхуэ ашлымэ нахъышлоу зылытагъэр. Джырэ уахътэм аэропортхэм уикълэу автомобилькълэ зыгъэпсэфылэхэм уякълэны хуэмэ сыхъати 4 фэдиз тебгъэкълэны фае.

Бизнесменэу Д. Пумпянскэм иеплъыкълэхэр къыдалгытэхуи, зэлухыгъэ акционер обществэу «Урысыем имэшлоку гъогухэр» зыфилорэм ащ тегъэпсыхъэгъэшт проектхэр къыхыхыгъ. Пэшлорыгъэшхуэ мэшлоку гъогум ишлэны пэлухащт мылэкури, ащ нэбгырэ пчъагъэу илъэсым щызеклошхушхыри къалыгъэтэгъах.

Нэжлэу бжыхъэм итхэр зыгъэхъазырыгъэр ШЪАУКЪО Аслъангуашху.

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет и Административнэ регламенту цыфхэм япхыгъэ фэло-фашIэхэу ахэр егъэблэгъэгъэнхэм, тхыгъэу ыкIи жэрылоу зыкызырафагъэзэрэ Иофхэм игъом ыкIи икьоу ахэплъэнхэм, а тхылъхэм япхыгъэ унашъохэр аштэнхэм ыкIи Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ кызырэдильтэрэ шыклэм ыкIи палъэхэм атетэу джэуапхэр афэгъэхьыжыгъэнхэм яхылагъэу «Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ кызырэдильтэрэ шыклэм тетэу Комитетым цыфхэр егъэблэгъэгъэнхэм, тхыгъэу ыкIи жэрылоу зыкызырафагъэзэрэ Иофхэм игъом ыкIи икьоу ахэплъэгъэнхэм яхылагъэ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым шышъхьэлум и 8-м N 75-р зытетэу мы Комитетым иунашъокIэ аухэсыгъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехылагъэ

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет и Административнэ регламенту зигугъу кьэтшIыгъэм ия 5.7-рэ пункт ия 4-рэ ыкIи ия 5-рэ абзацхэм Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ зэрадыримыгъаштэрэм фэгъэхьыгъэ тхылъым тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамал-

хэмкIэ и Комитет и Административнэ регламенту цыфхэм япхыгъэ фэло-фашIэхэу ахэр егъэблэгъэгъэнхэм, тхыгъэу ыкIи жэрылоу зыкызырафагъэзэрэ Иофхэм игъом ыкIи икьоу ахэплъэнхэм, а тхылъхэм япхыгъэ унашъохэр аштэнхэм ыкIи Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ кызырэдильтэрэ шыклэм ыкIи палъэхэм атетэу джэуапхэр афэгъэхьыжыгъэнхэм яхылагъэу «Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ кызырэдильтэрэ шыклэм тетэу Комитетым цыфхэр егъэблэгъэгъэнхэм, тхыгъэу ыкIи жэрылоу зыкызырафагъэзэрэ Иофхэм игъом ыкIи икьоу

ахэплъэгъэнхэм яхылагъэ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым шышъхьэлум и 8-м N 75-р зытетэу мы Комитетым иунашъокIэ аухэсыгъэм кыкIэлъыкIорэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

1. Административнэ регламентым ия 5.7-рэ пункт ия 5-рэ абзац кIуачIэ имылъжъэу лъытэгъэнхэм.

2. Административнэ регламентым ия 5.7-рэ пункт ия 4-рэ абзац мыщ тетэу тхыгъэнхэм: тхьаусыхэ тхылъым хьонгъо гушыIэхэр е шъхьакIо езыыхэрэр, ищIыныгъэкIэ ыкIи ипсауныгъэкIэ, джаш фэдэу мылькIоу иIэмкIэ IэнатIэ зыIыгъ цыфым, ащ иунагъо исхэм

ащыщ горэм шынагъо кыфэзыхьын зыльэкIышт гупшысэхэр кышчытыгъэхэ зыхьукIэ, фитыныгъэ иI а тхылъым кышчыIэтыгъэ Иофыгъохэм джэуап арымтыжыкынэу, изынынэу иIэр илыегъашэу, мытэрэзэу кызыфигъэфедэным ифитыныгъэ зэрымIэмкIэ а тхылъыр къэзыгъэхьыгъэм макъэ ригъэ-лужьынэу.

**Комитетым итхьаматэу
ШЪХЪЭЛЭХЪО Аскэр**

кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 1, 2012-рэ илъэс
N 96

Врач цIэрыIу

Врач цIэрыIоу Лые Адэлчэрые Амэрбый ыкIом ыныбжъ илъэс 70-рэ хьугъэ. Мыр цыф мин пчъагъэмэ яIэзагъ ыкIи иIэпIэсэныгъэкIэ бэмэ зэлашIагъ. Ахэр тыхэкIу имызакъоу, Москва щыщых, артист цIэрыIох, УФ-м и Правительствэ щэлажъэх. В. Путини Д. Медведеви мы адыгэллэр дэгъоу ашIэ. Адэлчэрые вертеброневрологием ыльэныкIокIэ мэлэз, нэмыкIэу къэпIон хьумэ, мануальнэ терапевт. Медицине шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор, академик, Урысыем изаслуженнэ врач.

Лые Адэлчэрые къуаджэу Бэчмызае кышчыхьугъ. Гурыт еджапIэр кызеухым ыуж Ермэлхьаблэ дэт медицинэ училищым, Ставрополь дэт медицинститутым ащеджагъ.

Нэужым къалэу Кисловодскэ дэт IзэпIэ-зыгъэпсэфыпIэу «Iуч» зыфиIорэм Iухьагъ ыкIи ащ врач шъхьаIэу щылэжъагъ. Санаторием псынIкIэу зыкыригъэлэтыгъ, ежыри дэгъоу зэлашIагъ.

1987-рэ илъэсым Урысыем кышчыдэкIырэ журналэу «Наука жизни» зыфиIорэм адыгэ врачым фэгъэхьыгъэ очеркышхо кырагъэхьагъ. Ащ кыыхэкIэу Адэлчэрые иIофшIагъэ зэрэхгъэгоу щызэлашIагъ.

Санаториер джы клиникэ хьугъэ. Ащ пэщэныгъэ дызэрехъэ Лые Адэлчэрые.

— Сэ цыфхэр зэкIэ сизэфэдэх, силэпыIэгъу фаеу къэ-кIуагъэу зыпары IузгъэкIыжыгъэп, — ело ащ.

Адэлчэрые ишъхьэгъуси врач. Ахэм кIалэрэ пшъашъэрэ зэдапIугъ. Кызышчыхьугъэ къуаджэм унэ дишIыхьагъ. А зы урамым тесых зэшыхэу Юр, Адэлчэрый, Рэмэзан, Мыхьамэт. Къодждэсхэм Адэлчэрые ишIогъэшхо арегъэкIы, лъытэныгъэшхуи кыфашIы.

НАРТ Амин.

Бэчмызай.

ТИГУМЭКИХЭР

АФЫНС ЫНЭПСХЭР

Лъэханэу тызыхэтым анахь гумэкIыгъоу щыхагъэунэфыкIырэмэ ащыщ чIыопсыр лъэшэу зэрэзIыхьагъэр. Ар зыпкъ рагъэуцожьыным пае тапшъэкIэ щылэ пащэхэм уплъэкIунхэр ашIых, унашъохэр кыдагъэкIых, зэIуIэгъухэр зэхашъэ, мысэхэм альэхьух. Мы чIыпIэм къэлогъэн фаер зы: сыд фэдиз унэшъо шыгъэ щылэми, зи кыкIышIтэп ащ игъэцэкIэжыын шъыпкъагъэ хэлъэу, амалэу щылэхэр агъэфедэхъэзэ Иоф дамышIэмэ. Иофэу сыхьытегушылэшттым бэшIагъэу цыфхэр егъэгумэкIых, ау зы хэкIыпIэ гори щымыIэжыыхэм фэдэу ахэм къашъэхьэ.

Зигугъу къэсшIыштыр псыхьоу Афынс ары. Мы псыхьом ехылагъэу статьяхэр гъэзетхэм къарыхьэу, телевидениеми кыгъэлабгъоу хьугъэ, ау Иофыр нахьышIу хьурэп.

Псыхьоу Пшызэ анахь инэу кыыхэлъэдэжырымэ Афынс ащыщ. Псыхьом шъуамбгъоп, инэкпхэр зандэх. Псыхьор Афы зыфалорэ къушъхьэ чапэм кышцежъэ, километришъэ фэдиз къекIушъ, Пшызэ хэлъэдэжы. Афынс ежъ нахь цыкIу-хэу псыхьуищ кыыхэлъэдэжы. Ощх ужжэм е къушъхьэмэ ателъ осыр кызыжъукIэ, псыхьом кыыхэхьэ, ичъэ регъэхьэ. Афынс инэкпхьхэм аIусхэм ащыщых станицэу Афипскэр, къутырэу Коваленкэр, къуаджэхэу БжыхэкъоякIэр, Афыпсыпэ, Шапсыгъэ къэлэ цыкIур, поселкэу Кубаньстроир. Афынс минеральнэпс кызыкIэчъырэ чIыпIэхэр иIэх. Псыхьом кIэй шъуамбгъохэр зыщыриIэ чIыпIэмэ уаIокIэ, ахэм мээ цыкIу-хэр адэтых, чыгъ лъэпкь зэфэшъхьафхэр къахэкIэх. Совет хабзэм илъэхьан ахэр дэгъоу къагъэгъунэштыгъэх. Псыхьом

инэкпкъ пытапIэ ыкIыб, тыгъэкъохьэпIэ лъэныкIомкIэ, къошъо уцупIэ (станции) щытыгъ. IэкIэ зэрафэрэ ыкIи моторкIэ Иоф зышIэрэ къуашъохэр Iу-тыгъэх, кIэлэцIыкIухэр куп-купэу къащэхэти, нахьыжъхэр ахэтхэу мыщ чэщ-мэфэ пчъагъэрэ зышагъэпсэфыштыгъэх, шиджэгущыгъэх. Унэгъо пчъагъэмэ станцием Иоф шашIэ-щтыгъ, къаIохэрэр арысынхэу унэ шъхьафхэр Iутыгъэх. Станцием пэгъунэгъоу гъэстыныпхъэ игъэхьуапIэ Iутыгъ, ащи цыфхэр щылажъэщтыгъэх. Шапсыгъэ къэлэ цыкIум икIэу къутырэу Коваленкэм нэсэу тамбэм пшэхьо-мыжъокIэ жъгъэй зэхэлъ зытелъ гъогу шIагъо иIагъ. КIэкIэу къэпIон хьумэ, мы чIыпIэр цыф кIуа-пIэу щытыгъ.

Афынс — Убын кIэй дэтыри, «Къуджырым» ит мэзыри дэхагъэх, къэбзагъэх. Ахэм мзэпэхэр яIагъэх, илъэс къэс аукезбыштыгъэх, чыгъхэм ахэупкIыхьэщтыгъэх. Мзэхэм фэдэ къахьыштыгъ, гъэстыныпхьэр шагъэхьазырыти, цыфхэм арашъэщтыгъ. Чыгъэу раупкIыгъэхэм ачIыпIэкIэ чыгыкIэ цыкIухэр агъэтIысыжыштыгъэх.

Джаш тетэу нэкпхьэми, тамбэми — псыхьом кыгъэгъунэрэ чIыпIэ дахэмэ — лъэшэу анаIэ атырагъэтыштыгъ, афэсакъыштыгъэх, псыIушъом еклурэ гъогухэр, лъагъохэр зыпкъ итхэу алыгъыгъэх. Анахь чIыпIэ дахэу щытыгъэр къутырэу Коваленкэмрэ (Северскэ район) Афыпсыпэ дэхьагъум дэжъ «Къэлэ цыкIу-кIэ» заджэхэрэ псэупIэмрэ (ТэхутэмыкIое район) азыфагу илъ чIыпIэр арыгъэ. Мыщ псыхьом кIэйр нахь щыин, нэкпкымрэ тамбэмрэ азыфагу

гурытымкIэ метришъэ фэдиз ишъомбгъуагъ, хьоо-пшау, гуIэтыпI, зыгъэпсэфыпIэ гоуз.

КIэкIэу къэпIон хьумэ, мы Iэгъо-благъом щыпсэухэрэм загъэпсэфыным пае чыжъэу кIонхэу, ахьшэ лые агъэкIодынэу ищыкIэгъагъэп, зызыщагъэпсэфыштыгъ, шIуагъэ хэлъэу уахьтэр зышагъэкIоштыр апэблэгъэ дэдагъ.

Иофхэр джы сыдэу хьугъэхэ: нахьышIухэ, нахь дэйхэ? «Дэих» оIокIэ икIурэп, ушIокIыжыын умылкъынынэу дэи дэдэх. БлэкIыгъэ уахьтэр пкIыхьэпIэ дахэу къэнэжыгъ. Сыкызытегушылэгъэ чIыпIэхэм зэгорэм ащылагъэр джы къа-кIомэ, ыльэгъуштыгъэр гухэкIышхо щыхьуных.

КъэпIонэн хьумэ, чIыопсым изытет непэ ыгъэгумэкIырэр бэдэдэп, тыкзэзыуцухьэрэ дунаир цыфым зэрэпхьэ, еулъэгу. Псыхьом нэхьэу къэбзэ цыкIоу тапэкIэ щытыгъэ Афынс зыдэкIоштыр, зыдэчъэщтыр ымышIэжы хьугъэ. Хэта зилажъэр? Хэта пшъэдэкIыж зыхьыштыр? Цыфыр ары зилажъэр, ау зымы арыгъэпшы-нэштэп. Цыфыр далорэп, шIо-игъор чIыопсым решIэ. Пащэхэм ащышхэр Иофым куоу егупшысэхэрэп. Арэуштыгъэ щымы-тымэ, телъэдэгъэ ИофкIэ Шапсыгъэ псыубытыпIэм зыгорэм иунашъокIэ псыр рагъэкIы-ныя?! Псыр рагъэкIыгъ, пцэ-жыыеу хэсхэр зэбгырахыгъэх, кIодыгъэх, лагъэх. Пцэжыые заводэу щытыгъэр кызытеу-цуагъ, нэбгырэ пчъагъэмэ ИофшIэн ямыIэу къэнагъэх. Пцэжыые зышахьуштыгъэ чекхэр абгынэжыгъэх, зи апы-лбыжъэп, къамыл-IутIэнхэмкIэ зэхэкIыхьажыгъэхэу щытых.

Апэрэ утынышхор псыхьом

зырахыгъэр Шапсыгъэ псы-убытыпIэр ашIынэу зырагъа-жъэр ары. ПсыыгыпIэр зы-щашIыштым кыдыыхырагъэу-бытагъ Афынс ипсычъапIэ. Къутырэу Коваленкэм кышчы-ублагъэу Шапсыгъэ къэлэ цы-кIум нэс, а чIыгууанэр километ-рибгъу фэдиз хьушт, Афынс псыубытыпIэм хагъахы, икIу-ладжэ агъэкIодыгъ. Афынс щышъэу къэнэжыгъэ тIэкIур Пшызэ нэсы, ау хэлъэдэжы-рэп. Мы чIыпIэми псыхьом ипсычъапIэ щызэфашIыгъ, гъогу пхырэкIы, трубэу чIэ-лър шъугъэ. Джаш тетэу псыхьом щышъэу къэнэжыгъэм кIуапIи, чъапIи имылэу, псы-уцугъэу щыт.

ЗыгъэпсэфыпIэ унэхэу Афынс икIэй, Шапсыгъэ къэлэ цы-кIумрэ поселкэу Кубаньстро-имрэ азыфагу, дашIыхьэгъа-гъэхэр абгынэжыгъэх ыкIи зэхэтэкъожьых.

Афынс изытет непэ дэи: чъэ-рэп, шIои, хьамлыухэр хэжъуа-гъэх, мэ Iае кыыхехы, псычIэр сае хьугъэ, зымы зышигъэп-скIыжырэп, пцэжыиии щешъ-жыыхэрэп. Псыхьом икIэй хэкIыр датакIэ, псыхьоми хэкI Iатэхэр кыыхэщых.

Афынс ыпшъэкIэ улъыкIуа-тэмэ, плъэгъуштыр гукIодыгъу: ятIэ ращыгъэу мэшэхшохэр иIэх, пшахьо лыхьэхэхэ, ты-дэки зэхатIыхьагъ. Чыгъ гъу-гъэхэр цыраум кыыхэщыжы-хэрэп, иупкIыгъэхэр Iэтэ-Iатэу зэтелых, гъогу лъэгъо цыкIу-хэр хэкIокIэжыгъэх. Псыхьом иIуплэ «Цыфыр, сыда си-ягъэу окIыгъэр, сыд пае жъа-лымыгъэкIэ укыыздэекIора?» — ыIорэм фэд, ишъхьакIо ины, фэщыIэрэп, ынэпсхэр кы-кIэтэкъух...

ХЪУШТ Щэбан.

ФУТБОЛ. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КУБОК

Зиеш I акIэ къэзыгъотырэр текIо

**«Еджэркъуай» Кошхъэблэ район – «Инэм» Тэхьутэмы-
къое район – 3:2.
Чъэпыогъум и 5-м республикэ стадионэу «Юностым»
щызэлукIагъэх.
Зезыцагъэр: А. Вольвач – Мыекъуапэ.**

Адыгэ Республикэм футболым-
кIэ и Кубок икыдэхын фэбэнэрэ
командэху кIэух ешIэгъум щы-
зэлукIагъэхэр дэгъоу зэрэшIэх.
Адыгэ Республикэм изэнэкъокъу
зэдыхлажэху, теклоньгъэр кы-
дзыгъыштыр язэрэмыгъашIэу,
яешIэгъухэм тяплъэу кыхэкIыгъ.
Кубокым фэгъэхыгъэ зэлукIэгъур
заублэм, Тэхьутэмыкъое районым
ифутболистмэ яешIакIэ нахь тшIо-
гъэшIэгъоныгъ. Хьатитэ Алий
игъусэхэр зылышхэхэзэ, гупчэр Iэ-
шIэху кызыранэкIыштыгъ, ешIа-
плэм ыбгъухэр агъэфедэхэзэ къэ-
лапчэм благъэу екIуштыгъэх.

Инэм икомандэ пчъагъэр 2:0-м
зынегъэсым, теклоньгъэр кыдэ-
зыхыштыр къэшIэгъошIоу бэмэ
алыгъэщтыгъ. Еджэркъуаехэр нахь
жъажэу ешIэщтыгъэх. АпэкIэ зы-
лыхэкIэ къэлапчэм дэжэ шыба-
нэщтыгъэр мэкIаIоу кытшыху-
штыгъ. А уахьтэм нэбгырэ зырыз-
хэм яIэпIэсэныгъэ кызырагъэ-
лъагъорэм имэхбанэ зыкылэтыгъ.
Хьапышт Арсен «Инэмыр» ыгъэ-

рэхьатыгъэщтыгъэп, ухъумаIомэ
бырсыр ахилхъэщтыгъ. Джабгъу
лэныкъомкIэ кышыпэуцугъэ
футболистыр А. Хьапыштым кы-
зыринэки, хьагъэм Iэгуаор ри-
дзагъ. Мамыж Муратэ къэла-
пчэм Iэгуаор дидзи, пчъагъэр 2:2
хьугъэ.

Тэхьутэмыкъое районым ифут-
болистхэр шъэбашэу ешIэщтыгъэ-
хэми, футбол дахэ къагъэлабгъо-
штыгъ. А. Хьатитэм, А. Цимбалист,
Э. Кумсаровым пчъагъэр зэрэхъо-
кIынэу амалышIухэр яIагъэх.
«Еджэркъуаем» икапитанэу Хьа-
пышт Ислъам язэхэщакIоу ухъу-
мэн Iофыгъхэр къоджэ футболи-
стмэ дэгъоу агъэцакIэх, ау ахэри
хэукоху кыхэкIы. Тэхьутэмы-
къуаемэ пчъагъэм зэрэхамыгъэ-
хьуагъэр лъэшэу къагоуагъ. Хьа-
пышт Арсен «кызыбгырыуи»,
ухъумаIор ыгъэплъэгъугъ, къэла-
пчэм Iэгуаор дидзагъ — 3:2. Тэ-
хьутэмыкъуаехэр ащ ыуж гуIагъэх
шъхъае, Iэгуаор «къамыдэлъу-
жъэу» кытшыхуштыгъ.

Тафэраз

Хьатитэ Алий, Эрол Кумсаро-
выр, Алексей Цимбалист, ЛIый
Юр, Джарымэ Арамбий, КIэрмыт
Рэмзан, Владимир Рублевыр,
Андрей Степюхэ, Игорь Иноземце-
выр, Роман Антоненкэр, Хьатитэ
Азэма, нэмыкIхэри Тэхьутэмыкъое
районым икомандэ щешIагъэх.

«Еджэркъуае» щытхур къыфэзыхыгъэхэр

КъэлэпчъэIутыр: Пыхъо Заур;
ешIакIохэр: Айтэчыкъо Рустам,
Пщыжэ Айдэмыр, Тхьаркъохъо
Аскэр, Бырцо Тимур, Шышхъэ
Азэма, Шышхъэ Арамбий, Хьа-
пышт Арсен, Хьапышт Ислъам,
Гъыдзэ Азэма, Едыдж Аслъан,
Мамыж Мурат, Дэгужые Мурат,
Дэгужые Рэмзан, ПатIыкъо
Рустам, Акъуш Байзэт, Бэрдэсэ
Тимур, Къанэкъо Мурат, БатIыж
Исхъакъ. Тренерыр Инал Аскэр-
бий.

АфэгущIуагъэх

Адыгэ Республикэм футболым-
кIэ и Кубок «Еджэркъуае» кы-
дихыгъ.

Мэфэ заулэкIэ узэкIэIэбжэмэ,
Адыгэ Республикэм футболымкIэ
изэнэкъокъу аухыгъ. Апэрэ чIыпIэр
«Кошхъаблэм» фагъэшъошагъ,
тренерыр Юсуп Руслъан, «Еджэр-
къуаер» яIонэрэ хьугъэ. «Улапэм»
ящэнэрэ чIыпIэр ыхыгъ, тренерыр
Пэунжэ Азэма.

ХагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр
кыдзыхыгъэмэ Адыгэ Республи-
кэм физкультурэмкIэ ыкIи спор-
тымкIэ и Комитет итхьаматэу Хьа-
санэкъо Мурат, тиреспубликэ фут-
болымкIэ и федерации ипашэу Ни-
колай Походенкэр афэгущIуагъэх,
шIухьафтынхэр аратыжыгъэх.
Адыгэ Республикэм ифутбол хэ-
хьоныгъэхэр зеришIыхэрэр зэнэ-
къокъухэм хэпшыкIэу къахэщыгъ.
Къалэхэм, район гупчэхэм ямыза-
къоу, къуаджэхэм футбол ешIапIэ-
хэр къащызIуахыгъэх. Физкуль-
турэм пыщагъэмэ япчъагъэ хэхъо.

— Тхьагэпсэух зэхэщакIохэр,
зичэзыу зэнэкъокъухэм тахэлжъэ-
ным тыфэхъазыр, — къытаIуагъ
футболистхэм ацIэкIэ Хьатитэ
Алийрэ Хьапышт Ислъамрэ. —
Къуаджэхэм къарыкIыхэзэ ешIэ-
гъумэ нэбгырабэ зэряплъырым лъэ-
шэу тигъэгущIуагъ.

Сурэтым итхэр: Еджэркъуаерэ
Инэмрэ якомандэхэр.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ЧIыпIэу зыдэщытхэр

Урысыем футболымкIэ изэнэкъокъу хэлэжьэрэ коман-
дэху купэу «Кыблэм» щешIэхэрэр чъэпыогъум и 9-м
ехьулIэу чIыпIэу зыдэщытхэр зэтэгъапшэх.

1. «Черноморец» — 34	3. «Ангуст» — 26
2. «Торпедо» — 26	4. «Астрахань» — 24

5. «Дагдизель» — 22
6. «Славянский» — 22
7. «Алания-Д» — 21
8. «Мэшыкъу» — 21
9. «Биолог» — 21
10. «Таганрог» — 20
11. «Зэкъошныгъ» — 19
12. «Митос» — 18
13. «Олимпия» — 15

14. «Энергия» — 13
15. КТГ — 12
16. СКА — 8
17. «Волгарь» — 6.

Чъэпыогъум и 11-м я 15-рэ
ешIэгъур «Зэкъошныгъэм» Но-
вороссийскэ щыриIэшт, чIы-
пIэ командэу «Черноморец» Iу-
кIэшт.

НАРДХЭР

Рэхьатныгъэм гупшысэр игъус

Адыгэ Республикэм ия 21-рэ илъэс фэгъэхыгъэ зэ-
нэкъокъоу нардхэмкIэ зэхэщагъэм нэбгырэ 16 хэлэ-
жъагъ. Шахмат зыщешIэхэрэ клубэу Мыекъуапэ дэтым
щызэлукIагъэхэм апэрэ чIыпIэр зыхьы зышIоигъоу ахэ-
тыгъэр мэкIагъэп.

Гугъэ уиIэныр дэгъу, ау спор-
тым шэпхэ хэхыгъэхэр хэлъых.
Гугъэмрэ рэхьатныгъэмрэ зэзы-
пыхэхэзэ ешIагъэхэр нахь чыжэу
лыкIотагъэх. Медицинэм иIофы-
шIэу Руслан Худаловым теклонь-
гъэр кыдихи, Кубок шъхьалэр фа-
гъэшъошагъ. Ешыгоо Аскэр ятIо-

нэрэ хьугъэ, Гъыш Аскэр ящэнэрэ
чIыпIэр ыхыгъ.

Хьот Юныс, Александр Матусь-
ян, Индрис Касумовыр, Семен Ма-
нашировыр, Азиз Оганесян, Уры-
сэкъо Байзэт, Пэнэшъу Мыхьамод,
нэмыкIхэри хагъэунэфыкIырэ
чIыпIэхэм афэбэнагъэх. Зэнэкъо-

къум зэрэхэлэжъагъэхэм гушIуагъо
хагъотагъэу алыгъэ.

Мыекъуапэ икьэлэ Совет идепу-
татэу Алыбэрд Налбый зэхэщэн Iо-

фыгъохэмкIэ IэпыIэгъу къафэхъугъ.
Сурэтым итхэр: Руслан Худа-
ловымрэ Хьот Юнысрэ зэнэкъо-
къух.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкъэгъухэм
адырIэ
зэхьыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм
иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШЛЭКЪО
САИД**

**ПшъэдэкIыжэ
зыхьырэ
секретары**

**НЭПШЭКЪУЙ
ЗАУР**

**Редакциер
зыдэщыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэIоры-
шIапI, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4156
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3022**

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00